Vervangende toestemming voor verhuizing

Een onderzoek naar het belang van de autonomie van de verhuizende ouder in zaken van vervangende toestemming ex art. 1:253a lid 1 BW

Toetsing van:
HBR-4-AS17-AS

Instelling:	Hogeschool Leiden
Student:	Shabana Gholam-Moqbel
Studentnummer:	1037751
Klas:	RE4A
Opdrachtgever:	Advocatenkantoor Berna Kramer
Afstudeerbegeleider:	mevr. M.L. Mesman
Onderzoeksdocent:	mevr. A. Stoter
Inleverdatum:	20-08-2019
Collegejaar:	2018-2019

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie, waarmee ik de hbo-opleiding Rechten aan de Hogeschool Leiden afrond. De scriptie is geschreven in opdracht van het advocatenkantoor Berna Kramer in het kader van het personen- en familierecht en is toegespitst op vervangende toestemming bij verhuizing met minderjarige kinderen bij gezamenlijk gezag. Het afgelopen jaar was pittig, maar desondanks heb ik dit onderzoek met veel plezier geschreven. Het rechtsgebied personen- en familierecht vind ik interessant, omdat de diversiteit in dit rechtsgebied mij aanspreekt. Ik hoop mij dan ook verder te ontwikkelen binnen dit rechtsgebied.

Allereerst wil ik mevrouw Kramer bedanken voor de mogelijkheid die zij mij heeft geboden om binnen haar organisatie af te studeren, de fijne begeleiding en haar vertrouwen in mij. Daarnaast ben ik de begeleidende docenten van de Hogeschool Leiden erkentelijk: mevrouw Mesman voor de colleges en de begeleiding in de eerste fase van mijn plan van aanpak en mevrouw Stoter voor de input gedurende dit proces. Ik vond de samenwerking erg fijn. Tot slot wil ik mijn familie bedanken voor alle steun en het geduld en niet in de laatste plaats voor het passen op mijn kinderen.

Ik wens u veel leesplezier.

Shabana Gholam-Moqbel

Amersfoort, 22 augustus 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Lijst met afkortingen 6

Begrippenlijst 10

1 Inleiding 11

1.1 Aanleiding 11

1.2 Casus uit praktijk van mevrouw Kramer 12

1.3 Probleemstelling 13

1.4 Doelstelling 14

1.5 Onderzoeksvraag & deelvragen 15

1.6 Onderzoeksopzet 15

2 Theoretisch kader Nederlandse literatuur 19

2.1 Definitie ouder 19

2.2 Grondslag ouderlijk gezamenlijk gezag 19

2.3 Verhuisgeschillen 21

2.4 Rol ouderschapsplan bij verhuisproblemen 23

2.5 Deelconclusie 24

3 Vervangende toestemming 26

3.1 Inhoud vervangende toestemming en afweging belangen 26

3.1.1 Belang van de niet-verhuizende ouder 28

3.1.2 Belang van de verhuizende ouder 28

3.1.3 Belang van het minderjarige kind 28

3.1.4 Raad voor de Kinderbescherming 29

3.2 Criteria vervangende toestemming vaste jurisprudentie 29

3.2.1 Noodzaak verhuizen 29

3.2.2 Mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid 30

3.2.3 Invloed wijziging hoofdverblijfplaats op contact in vertrouwde omgeving 30

3.2.4 Mate waarin ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg 31

3.2.5 Rechten van de andere ouder en het minderjarige kind op verminderd contact met elkaar in vertrouwde omgeving 31

3.2.6 Verdeling zorgtaken en continuïteit van zorg 31

3.2.7 Frequentie contact tussen minderjarigen en andere ouder 32
3.2.8 Leeftijd minderjarige, zijn mening en mate geworteldheid of verhuizingsgezindheid 32
3.2.9 Extra kosten omgang na verhuizing 32
3.3 Deelconclusie 33
4 Resultaten 34
4.1 Verzoek omtrent vervangende toestemming bij verhuizing 34
4.2 Vergelijking 39
4.3 Deelconclusie 39
5 conclusie en aanbevelingen 41
5.1 Conclusie 41
5.2 Casus uit de praktijk van mevrouw Kramer 44
5.2 Aanbevelingen 47
Uitsprakenlijst 50
Bronnenlijst 51
Bijlagen 54
Bijlage 1: Jurisprudentieanalyse 54
Bijlage 2: Checklist bij het verzoek op vervangende toestemming voor verhuizing 90
Bijlage 3: Juridisch ouderschap 91

Lijst met afkortingen

Art.	Artikel(en)
BW	Burgerlijk Wetboek
EB	Tijdschrift voor scheidingsrecht
ECLI	European Case Law Identifier
FJR	Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht
Hof	Gerechtshof
HR	Hoge Raad der Nederlanden
Kamerstukken I	Kamerstukken Eerste Kamer
Kamerstukken II	Kamerstukken Tweede Kamer
NJB	Nederlandse Juristenblad
RB	Rechtbank
T&C	Tekst & Commentaar

Samenvatting

Deze afstudeerscriptie houdt een onderzoek in naar de feiten en omstandigheden die van belang zijn bij de beoordeling van een verzoek om vervangende toestemming bij verhuizing met minderjarige kinderen. Tevens is deze scriptie een afronding van de hbo-opleiding Rechten aan de Hogeschool Leiden.

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het advocatenkantoor Berna Kramer, dat gespecialiseerd is in het personen- en familierecht. Een verzorgende ouder die met minderjarige kinderen wenst te verhuizen, kan mevrouw Kramer consulteren indien de andere ouder weigert toestemming te geven voor de verhuizing.

Het doel van dit onderzoek is mevrouw Kramer te adviseren over de weging van verschillende belangen van de ouder die een verzoek indient voor vervangende toestemming bij een verhuizing met minderjarige kinderen, op grond van artikel 1:235a lid 1 BW van verschillende rechters bij diverse rechtbanken. De opdrachtgever heeft verzocht om met dit onderzoek de volgende vraag te beantwoorden: *Welk advies kan worden gegeven over het belang van de autonomie van de verhuizende ouder in zaken van vervangende toestemming op grond van artikel 1:253a lid 1 BW? Het woord autonomie* betreft de vrijheid van de verhuizende ouder om te verhuizen en de vrijheid om zijn of haar leven opnieuw in te richten (zelfbeschikking van een individu).
Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van wet- en regelgeving en literatuur en is een jurisprudentieonderzoek uitgevoerd. De jurisprudentie tot tien jaar oud is geanalyseerd en is beperkt tot uitspraken in de eerste aanleg.

Er zijn enkele definities die hier uiteengezet moeten worden:

De moeder van een kind is de vrouw uit wie het kind is geboren. De vader van een kind is de man die het kind heeft erkend, wiens vaderschap gerechtelijk is vastgesteld of die het kind heeft geadopteerd.

De belangen van een minderjarige worden vertegenwoordigd door een wettelijke vertegenwoordiger. De wettelijke vertegenwoordiger kan op de volgende drie manieren worden ingevuld:

- ouderlijk gezag, alleen of gezamenlijk;
- gezag van een stiefouder;
- voogdij.

Dit onderzoek is beperkt tot het gezamenlijk ouderlijk gezag. Het ouderlijk gezamenlijk gezag bestaat uit drie delen:

- personen van minderjarigen;
- het bewind over het vermogen van de minderjarigen;
- de vertegenwoordiging van de minderjarigen in burgerlijke handeling.

Ouders met het ouderlijk gezag hebben rechten en verplichtingen. Zo zijn de ouders verplicht om het minderjarige kind te verzorgen en op te voeden en hebben zij het recht op omgang met de minderjarige. Tevens dienen de ouders bij elke beslissing omtrent de minderjarige in overeenstemming met elkaar te handelen. Als een van de ouders weigert toestemming te verlenen, dan kan bij de rechtbank op grond van artikel 1:235a lid 1 BW een verzoek ingediend worden om vervangende toestemming van de ouder die weigert mee te werken.

In het onderzoek speelt het arrest van de Hoge Raad d.d. 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901, een rol (hierna: 'Zwitserse verhuisarrest'). Deze uitspraak van de Hoge Raad is van belang, aangezien daarbij voor het eerst ook het belang van de verzorgende ouder van het verzoek werd meegewogen. Sedert het Zwitserse verhuisarrest van de Hoge Raad dient de rechter alle omstandigheden naast het belang van het kind in overweging te nemen, dus ook de belangen van de verzorgende ouder. Met andere woorden: de belangen van de verzorgende ouder kunnen zwaarder wegen dan de belangen van het kind. De rechter houdt bij zijn beslissing rekening met negen criteria die uit het Zwitserse verhuisarrest voortvloeien.

Uit het jurisprudentieonderzoek is gebleken dat in beginsel vervangende toestemming voor verhuizing slechts wordt verleend, wanneer het belang van de verzoeker om met het minderjarige kind te mogen verhuizen zwaarder weegt dan de belangen van het kind en de achterblijvende ouder. Echter dient dit wel gemotiveerd door de verhuizende ouder te worden onderbouwd. Slaagt de desbetreffende ouder daar niet in, dan zal de rechter het verzoek om te verhuizen afwijzen. De rechter is daarbij verplicht het minderjarige kind van twaalf jaar en ouder te horen. Indien gewenst kan de rechter aan de Raad van de

Kinderbescherming advies vragen. Dit advies wordt in het merendeel van de gevallen door de rechter gevolgd.

Uit het onderzoek blijkt dat met een klein meerderheid de vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kind wordt afgewezen. Om de kans op een geslaagd beroep op vervangende toestemming voor verhuizing te vergroten wil ik mevrouw Kramer de volgende aanbevelingen doen: 1) gebruik de feiten en omstandigheden uit paragraaf 3.2 en bijlage 1, 2) raadpleeg de checklist uit bijlage 2 en de tabel uit paragraaf 4.2 en 3) houdt recente jurisprudentie bij. Door deze aanbevelingen acht ik de kans op een succesvol beroep op vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kind groter.

Begrippenlijst

Gezaghebbende ouder: Een ouder of niet-ouder die bekleed is met het ouderlijk gezag.

Beoogde nieuwe woonplaats: de woonplaats waarheen de gezaghebbende ouder, bij wie de minderjarige zijn feitelijke woon- en verblijfsplaats heeft, wenst te verhuizen. Dit geldt ook in het geval dat de gezaghebbende ouder daar al woonachtig is.

Achterblijvende ouder: de ouder die niet verhuist.

Verblijfsouder: de ouder waarbij het kind zijn of haar verblijfsplaats heeft.

Huidige woonplaats: de woonplaats waarin de gezaghebbende ouder die wenst te verhuizen woonachtig is voorafgaand aan de eventuele verhuizing, ook wanneer de gezaghebbende al verhuisd is.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Nederland is sprake van een groeiend aantal echtscheidingen. Een op de drie huwelijken eindigt in een echtscheiding en in de meeste gevallen zijn daarbij kinderen betrokken.[1] In 2017 waren bij de 18.178 uitgesproken echtscheidingen 32.775 minderjarige kinderen betrokken.[2] Nadat een huwelijk is ontbonden, behouden beide ouders op grond van art. 1:251 lid 2 BW van rechtswege het gezag over hun minderjarige kinderen.
Binnen een huwelijk hebben beide ouders, op grond van artikel 1:247 BW, het ouderlijk gezag. Dit bevat de verplichting van de ouders om samen zorg te dragen voor het kind. De leden 3 tot en met 5 van artikel 1:247 BW, waarin de verplichting staat van de ouder om de banden van zijn kind met de andere ouder te bevorderen en de regel over het behoud van het ouderlijk gezag na de scheiding, zijn uitgebreid sinds de invoering van de Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding op 1 maart 2009. Deze uitbreiding is van belang voor de rechten van het kind en de verzorging en opvoeding door beide ouders. Beide ouders hebben dus recht op bevordering van hun band met het kind, de opvoeding en verzorging van het kind en hebben tegenover elkaar de verplichting om ervoor te zorgen dat de andere ouder hiertoe ook de mogelijkheid heeft.[3] Om te verhuizen met een minderjarig kind na echtscheiding is toestemming van de andere ouder vereist. Als die geen toestemming verleent, kan de verhuizende ouder de rechtbank om vervangende toestemming verzoeken. Bij een toewijzing kan de verzoeker alsnog verhuizen.

Wanneer een verzorgende ouder wenst te verhuizen, dient hij of zij dit voor te bereiden, zodat deze bovengenoemde rechten niet beperkt worden. Daarnaast dient de verhuizing in eerste instantie in overeenstemming met beide ouders plaats te vinden.
Een verhuizing mag vanwege het gezamenlijk gezag dus niet zonder toestemming van de andere gezaghebbende ouder plaatsvinden. Dat wil zeggen dat beide gezaghebbende ouders gelijke zeggenschap hebben over de verblijfsplaats van hun minderjarige kinderen (art. 1:247 lid 4 BW). Mocht het zo zijn dat de niet-verzorgende ouder niet bereid is toestemming te verlenen aan de verzorgende ouder om samen met de minderjarige kinderen te verhuizen, bijvoorbeeld omdat dit een wijziging van school voor de kinderen betekent of omdat de zorgregeling aangepast moet worden, dan kan de verhuizende ouder de rechter

[1] 'Huwelijksontbindingen; door echtscheiding en door overlijden', Centraal Bureau voor de Statistiek, 11 juni 2017, CBS.nl.

[2] Echtscheidingen met kinderen', Nederlands Jeugdinstituut, 5 juli 2018, NJI.nl.

[3] Koens en Vonken, 2014.

om zogenoemde vervangende toestemming verzoeken. Dit verzoek kan op grond van artikel 1:253a lid BW ingediend worden. De rechter dient bij zijn beslissing om wel of geen vervangende toestemming te verlenen uit de vaste jurisprudentie ontstane criteria in acht te nemen. De rechter dient daarbij alle omstandigheden van het geval in zijn overweging te betrekken en een belangenafweging te maken, waarbij de rechter in beginsel het belang van het minderjarige kind als uitgangspunt dient te nemen.[4] Echter, de belangen van de verzorgende ouder kunnen in bepaalde gevallen zwaarder wegen dan het belang van het kind.

Het belang van de verzorgende ouder, bij wie de kinderen hun hoofdverblijf hebben, is gelegen in het recht van deze ouder om zelf richting te kunnen en mogen geven aan zijn toekomst. Er zijn gevallen waarin het belang van deze ouder prevaleert boven het belang van het kind, waarbij het mogelijk is dat de verhuizing mede in het belang van het kind is.

Hieronder wordt ter illustratie een voorbeeld uit de praktijk beschreven om te verhelderen wat binnen Advocatenkantoor Berna Kramer gebeurt.

1.2 Casus uit praktijk van mevrouw Kramer

Mevrouw A is van meneer B gescheiden. Uit het huwelijk zijn twee minderjarige kinderen geboren. De ouders zijn gezamenlijk belast met het gezag over beide kinderen. De partijen hebben in het ouderschapsplan afgesproken dat de hoofdverblijfplaats van het ene kind bij de moeder is en van het andere kind bij de vader. Tevens hebben de partijen in het ouderschapsplan een regeling van de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken (hierna: zorgregeling) afgesproken, waarin staat dat de kinderen op dinsdagmiddag van 14:30 uur tot 19:00 uur en van vrijdag 15:00 uur tot zondag 19:00 uur bij de vader verblijven.

A en B hebben deze zorgregeling een aantal keren gewijzigd**.** De laatste wijziging betrof dat beide kinderen nu drie weekenden achtereen van vrijdag tussen 16:00 uur en 17:00 uur tot maandag naar school bij de vader verblijven.

Ten aanzien van de verhuizing van een van de ouders hebben A en B in het ouderschapsplan afgesproken dat de vader en de moeder voor de kinderen streven naar een goede bereikbaarheid van beide ouders. De vader en moeder spreken af niet verder dan tien kilometer van elkaar vandaan te wonen binnen Nederland. Die afspraak geldt totdat het jongste kind dertien jaar wordt. Met instemming van de andere ouder kan hiervan worden afgeweken. De moeder wil het liefst de gehele basisschoolperiode van beide kinderen in Heemstede blijven wonen in verband met de bereikbaarheid van hun huidige basisschool,

[4] HR 25 november 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901.

waar de kinderen op school moeten kunnen blijven zitten. Dit is belangrijk omdat er al twee keer eerder van school is gewisseld. Nog een wissel zou psychologisch schadelijk zijn, vooral voor kind 1, dat in groep 5 zit.
Mevrouw A verzoekt de rechtbank Haarlem te bepalen dat het hoofdverblijf van beide kinderen bij haar zal zijn, omdat de kinderen feitelijk bij haar verblijven en drie weekenden in de maand bij de vader. Daarbij verzoekt zij de rechtbank om vervangende toestemming te verlenen om met beide kinderen naar Rotterdam te verhuizen, omdat zij samen met de kinderen een nieuw leven wil beginnen in Rotterdam. A heeft al drie jaar een bestendige relatie met de nieuwe partner en wil met beide kinderen bij hem gaan wonen. A heeft gedurende haar huwelijk met B niet gewerkt en altijd de zorg voor de kinderen op zich genomen. Zij heeft inmiddels een opleiding tot sportmasseur gevolgd, maar kan in de regio Heemstede en Haarlem onvoldoende werk vinden. In Heemstede kan A alleen gedurende schooltijd werken.

B weigert A toestemming te verlenen om met de kinderen naar Rotterdam te verhuizen. Hij is van mening dat A de verhuizing onvoldoende heeft onderbouwd en stelt dat A onvoldoende heeft aangetoond dat er sprake is van zodanig gewijzigde omstandigheden, dat de afspraken betreffende verhuizing in het ouderschapsplan moeten worden doorbroken. B betwist dat er sprake is van een bestendige relatie van de moeder en haar nieuwe partner, aangezien zij nooit met elkaar hebben samengewoond. B voorziet dat door de verhuizing het contact tussen de kinderen en hem zal verminderen. Hij vraagt zich af waarom de nieuwe partner van A niet naar Heemstede verhuist.

1.3 Probleemstelling

De opdrachtgever van het onderzoek is mevrouw Kramer van het gelijknamige advocatenkantoor in Amsterdam. Mevrouw Kramer is gespecialiseerd in het personen- en familierecht en heeft regelmatig te maken met ouders die willen verhuizen met hun minderjarige kinderen, waarbij de andere gezaghebbende ouder weigert toestemming te verlenen. Op grond van artikel 1:253a lid 1 BW dient de rechtbank de beslissing om al dan niet vervangende toestemming voor verhuizing voor het belang van het kind te nemen. De Hoge Raad heeft d.d. 25 april 2008 een uitspraak gedaan, waarbij voor het eerst het belang van de verzorgende ouder van het verzoek werd meegewogen.[5] Dit wordt het Zwitserse verhuisarrest genoemd. Sedert het Zwitserse verhuisarrest van de Hoge Raad dient de

[5] HR 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901.

rechter alle omstandigheden naast het belang van het kind in overweging te nemen, dus ook de belangen van de verzorgende ouder. Met andere woorden: de belangen van de verzorgende ouder kunnen zwaarder wegen dan de belangen van het kind.

Na het Zwitserse verhuisarrest is artikel 1:253a lid 1 BW niet langer de enige toetsingsgrond voor besluitvorming door de rechter.[6] Er dient nader onderzoek verricht te worden naar welke feiten en omstandigheden verder meespelen voor een rechter om een verzoek tot vervangende toestemming al dan niet te honoreren. Dit onderzoek beperkt zich tot enkel de jurisprudentie vanaf 2008 in verband met het Zwitserse verhuisarrest. Verder is het onderzoek beperkt tot uitspraken in eerste aanleg, vanwege het veelvoud aan rechtbanken en de eventuele verschillen tussen rechtbanken.

De motivering van de rechter is van groot belang geweest in dit onderzoek. In het onderzoek zijn de specifieke uitspraken bestudeerd, waarbij de ouder bij wie de kinderen hun feitelijke woonplaats hebben om vervangende toestemming heeft verzocht.

1.4 Doelstelling

Dit onderzoeksrapport is bedoeld voor mevrouw Kramer van het gelijknamige advocatenkantoor Berna Kramer. Op 20 augustus 2019 wordt dit onderzoeksrapport opgeleverd met daarin aanbevelingen en een checklist voor mevrouw Kramer, zodat zij haar cliënten optimaal kan bedienen. Het doel van het onderzoek is om mevrouw Kramer advies te geven over de afwegingen die rechters van diverse rechtbanken in Nederland maken in rechtszaken van vervangende toestemming op grond van artikel 1:253a lid 1 BW om een verzoek al dan niet te honoreren. Mevrouw Kramer kan het totaal aan toetsingsgronden van de verschillende rechters benutten bij de vertegenwoordiging van de verhuizende ouder. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek bieden mevrouw Kramer handvatten bij nieuwe zaken van een vervangende toestemming bij verhuizing.

[6] HR, 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901.

1.5 Onderzoeksvraag & deelvragen

Voor dit onderzoek is een centrale vraag opgesteld waarmee het hiervoor beschreven onderzoeksdoel bereikt kan worden:

Welk advies kan op grond van literatuur- en jurisprudentieonderzoek worden gegeven over het belang van de autonomie van de verhuizende ouder in zaken van vervangende toestemming op grond van art. 1:253a lid 1 BW?

Om de centrale vraag te beantwoorden, zijn de volgende vijf deelvragen opgesteld:

1. Wat houdt, blijkens de wet- en regelgeving en literatuur, gezamenlijk gezag in?
2. Wat houdt, blijkens de wet- en regelgeving vervangende toestemming, de wijziging woondomicilie minderjarige op grond van art. 1:253a lid 1 BW in?
    - Wat zijn, volgens vaste jurisprudentie, de criteria voor vervangende toestemming wijziging woondomicilie op grond van art. 1:253a lid 1 BW?
3. Wat blijkt uit de jurisprudentie na 2008 over de toepassing van de standaardcriteria van vervangende toestemming wijziging woondomicilie op grond van art. 1:253a lid 1 BW?
4. Wat blijkt uit vergelijkend jurisprudentieonderzoek onder de verschillende rechtbanken over de toepassing van de criteria voor vervangende toestemming?

1.6 Onderzoeksopzet

Om een antwoord op de onderzoeksvraag te kunnen geven, worden in dit onderzoek wet- en regelgeving, literatuur en jurisprudentie bestudeerd. In deze paragraaf wordt per deelvraag kort uiteengezet hoe de vraag onderzocht en beantwoord wordt. Verder zal in deze paragraaf verantwoord worden welke strategie is gebruikt en om welke reden rechtsbronnen en literatuur zijn geraadpleegd.

Deelvraag 1: Wat houdt, blijkens de wet- en regelgeving en literatuur, gezamenlijk gezag in?

Deze deelvraag wordt in het theoretische-juridische kader behandeld en beantwoord. Daarbij wordt gebruikgemaakt van literatuuronderzoek en wetsanalyse. De geraadpleegde literatuur zijn geselecteerd omdat zij relevant zijn voor de beantwoording van deze deelvraag. De wetsanalyse wordt gebaseerd op de wettelijke bepalingen betreffende het ouderlijk gezag en in het bijzonder op de artikelen 1:245 BW jo. 1:247 BW.

Verantwoording

Bij deze deelvraag wordt een variatie van literatuur, recente internetbronnen, jurisprudentie en wet- en regelgeving gebruikt. De geraadpleegde bronnen zijn vindplaatsen van het geldend recht. Gezien de hoeveelheid literatuur, de inhoud van de literatuur uit vaktijdschriften, recentheid van de bronnen, officiële publicaties en de gezaghebbende auteurs is dit onderzoek valide en betrouwbaar. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van juridische handboeken ter bestudering van personen- en familierecht, waarvan specifiek het ouderlijk gezamenlijk gezag, echtscheiding en vervangende toestemming. De geraadpleegde literatuur is in de literatuurlijst opgenomen. De schrijvers Van Mourik, Nuytinck, Vlaardingerbroek, Blankman, Van der Linden, Punselie , Schrama, Wortmann en Duijvendijk-Brand zijn allen hoogleraar aan een Nederlandse universiteit en zijn gespecialiseerd in het personen-, familie en jeugdrecht. Informatie die niet als wet- of regelgeving gekwalificeerd kan worden, is gecontroleerd op validiteit door deze te toetsen aan het geldende recht betreffende dit onderzoek. Tussen de geraadpleegde literatuur zitten oudere tittels. Deze auteurs zijn echter gespecialiseerd in het personen- en familierecht en kunnen hierdoor aangemerkt worden als betrouwbaar.

Deelvraag 2: Wat houdt, blijkens de wet- en regelgeving vervangende toestemming, de wijziging woondomicilie minderjarige op grond van art. 1:253a lid 1 BW in?

Deelvraag 2a: Wat zijn, volgens vaste jurisprudentie, de criteria voor vervangende toestemming wijziging woondomicilie op grond van art. 1:253a lid 1 BW?

Naast de wetsanalyse worden deze deelvragen aan de hand van bestudering van vaste jurisprudentie en literatuur beantwoord. Deze deelvragen zijn tevens onderdeel van het theoretische-juridische kader. De wetsanalyse wordt gebaseerd op de parlementaire geschiedenis. Daarnaast wordt de literatuur bestudeerd. Bij beantwoording van deze deelvragen worden wetgeving, jurisprudentie en tijdschriften geanalyseerd, vergeleken en geïnterpreteerd. Deze analyse draagt bij aan de beantwoording van de centrale vraag.

Verantwoording

Op basis van de hoeveelheid literatuur die in de literatuurlijst zijn opgenomen, de inhoud van de literatuur uit vaktijdschriften, recentheid van de bronnen (2011, 2015 en 2017), officiële publicaties en de gezaghebbende auteurs wordt deze tweede deelvraag beantwoord. Daarnaast worden juridische handboeken gebruikt ter bestudering van het personen- en familierecht, waarvan specifiek het ouderlijk gezamenlijk gezag, echtscheiding en vervangende

toestemming voor verhuizing met minderjarigen. Informatie die niet als wet- of regelgeving gekwalificeerd kan worden, is gecontroleerd op validiteit door deze te toetsen aan het geldende recht betreffende dit onderzoek. Deze methodiek is valide en betrouwbaar, omdat voor de beantwoording van deze deelvraag een goede variatie van literatuur, internetbronnen, jurisprudentie en wet- en regelgeving wordt gebruikt.

Deelvraag 3: Wat blijkt uit de jurisprudentie na 2008 over de toepassing van de standaardcriteria van vervangende toestemming wijziging woondomicilie op grond van art. 1:253a lid 1 BW?

Deelvraag 4: Wat blijkt uit vergelijkend jurisprudentieonderzoek onder de verschillende rechtbanken over de toepassing van de criteria voor vervangende toestemming?

Deze deelvragen worden beantwoord aan de hand van de resultaten van het jurisprudentieonderzoek betreffende vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kinderen. De rechter kijkt bij vervangende toestemming naar de feiten en omstandigheden. Derhalve is de beoordeling van de feiten en omstandigheden door de rechter van groot belang. De uitspraken worden geselecteerd via rechtspraak.nl. In de zoekopdracht is op de volgende trefwoorden gezocht: ‘vervangende toestemming bij verhuizing’ en ‘wijziging woondomicilie minderjarig kind’. De rechtbank als instantie wordt in dit onderzoek gebruikt, omdat de opdrachtgever geïnteresseerd is in hoe in de eerste aanleg daarover gedacht wordt en ook omdat in de eerste aanleg de motivering door de rechter duidelijk vermeld wordt. In dit praktijkonderzoek wordt tevens een vergelijkend onderzoek tussen de rechtbanken gedaan om te beoordelen hoe de verschillende rechtbanken dergelijke zaken behandelen.

Het praktijkonderzoek beslaat een analyse van de jurisprudentie na het Zwitserse verhuisarrest. Derhalve is de zoekopdracht gefilterd op data vanaf 2008. Daaruit komen 217 uitspraken naar voren, die ook internationale zaken betreffen. Hieruit worden de nationale zaken gefilterd, aangezien dit onderzoek zich beperkt tot de zaken binnen Nederland. Daarnaast zijn er zaken die niet voldoende informatie bieden om deze deelvraag te kunnen beantwoorden. Derhalve worden 26 relevante uitspraken geselecteerd, waarvan de inhoud voldoende informatie biedt voor een analyse. Zeventien verzoeken hieruit betreffen zaken die zijn afgewezen door de rechter en negen verzoeken zijn toegewezen.

De doelstelling is om deze uitspraken met elkaar te vergelijken, zodat conclusies getrokken kunnen worden over hoe de rechter de feiten en omstandigheden afweegt van de verhuizende ouder ten opzichte van die van de minderjarige kinderen en de andere ouder.

Bij de beantwoording van deze deelvragen wordt tevens gekeken naar enkele topics. Aan de hand van de volgende topics worden de uitspraken geanalyseerd:

- de noodzaak om te verhuizen;
- de mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid;
- de invloed die de wijziging van de hoofdverblijfplaats heeft op de contactmogelijkheden met de andere ouder en op de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in hun vertrouwde omgeving;
- de mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg;
- de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving;
- de verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg;
- de frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing;
- de leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen;
- de kosten van de omgang na de verhuizing.

2 Theoretisch kader Nederlandse literatuur

Dit hoofdstuk beantwoordt de eerste deelvraag: wat houdt, blijkens de wet- en regelgeving en literatuur, gezamenlijk gezag in? Bij verzoeken tot vervangende toestemming voor verhuizing gaat het altijd om de ouders die gezamenlijk het gezag over hun kinderen uitoefenen. Dit hoofdstuk start met een toelichting op de definitie van het gezag van de ouder in paragraaf 2.1 en vervolgens wordt de betekenis van het gezamenlijk gezag bij dergelijke verzoeken beschreven in paragraaf 2.2.

Om de eerste deelvraag te beantwoorden zet dit hoofdstuk alle relevante wet- en regelgeving rond verzoeken tot vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kinderen op een rij, alsook relevante en toonaangevende jurisprudentie en literatuur, te lezen in paragraaf 2.3.

2.1 Definitie ouder

De vrouw waaruit het kind is geboren, is van rechtswege de ouder.[7] De man is de juridische ouder als hij het kind heeft erkend of als het kind is geboren staande een huwelijk of geregistreerd partnerschap. Daarvoor is niet vereist dat de man de biologische ouder van het kind is.[8] Dit zijn echter niet de enige varianten van het ouderschap. In het schema in Bijlage 3 is te lezen wie bij welk soort relatie de juridische ouder(s) is/zijn en op welke wetsartikel dat ouderschap betrekking heeft. Tevens is uit dat schema op te maken welke acties dienen te worden ondernomen als de (ex-)partner geen medewerking verleent aan de totstandkoming van het juridische ouderschap.

2.2 Grondslag ouderlijk gezamenlijk gezag

Op grond van artikel 1:245 lid 1 BW staan alle minderjarigen onder gezag. Een minderjarige is op grond van artikel 1:233 BW de persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, de persoon die niet gehuwd of geregistreerd is en de persoon die niet meerderjarig is verklaard. Op grond van artikel 1:245 BW bestaat gezag uit drie delen:

- personen van minderjarigen;
- het bewind over het vermogen van de minderjarigen;
- de vertegenwoordiging van de minderjarigen in burgerlijke handeling.[9]

[7] Art. 1:198 lid 1 onder a BW
[8] Art. 1: 199a BW
[9] Bruning, Liefaard & Vlaardingerbroek 2016, p. 173.

De gezaghebbende dient op grond van artikel 1:246 BW meerderjarig te zijn, niet onder curatele te staan en niet zodanig verstoorde geestvermogens hebben waardoor geen gezag uitgeoefend kan worden, tenzij dit van tijdelijke aard is.

In artikel 1:247 lid 1 BW wordt het gezamenlijk gezag nader toegelicht. Het gezamenlijk gezag benadrukt de plicht en het recht van de ouders om hun minderjarige kinderen op te voeden en te verzorgen, maar ook de plicht om de band van de andere ouder met de kinderen te bevorderen.[10] Met de verzorging en opvoeding wordt onder meer bedoeld: de verstrekking van kleding, voeding, onderdak[11], zorg voor onderwijs en zorg voor medische behandelingen (artikel 1:247 lid 2 BW).[12] Verder vloeit uit artikel 1:247 lid 3 BW de verplichting voort van de ouder bij wie de kinderen niet hun hoofdverblijf hebben om contact met zijn of haar kinderen te blijven behouden. Omdat ook na de echtscheiding het gezag van rechtswege voortduurt (artikel 1:251 lid 2 BW), blijven de ouders het gezamenlijke gezag uitoefenen en zijn de ouders dus gelijkwaardig aan elkaar en samen verantwoordelijk voor hun minderjarige kinderen.[13]

Om problemen te voorkomen, zijn ouders bij de echtscheidingsprocedure verplicht een ouderschapsplan op te stellen. Daarin dienen duidelijke afspraken opgenomen te worden over de wijze waarop de ouders na de scheiding invulling geven aan het ouderschap.[14] Deze verplichting is op 1 maart 2009 van kracht geworden, ingevolge de Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldig scheiden.[15] Naar aanleiding hiervan dienen de ouders die gezamenlijk het gezag hebben krachtens artikel 1:247a BW een ouderschapsplan te overleggen, zoals bedoeld in artikel 815 lid 2 en 3 Rv. Hierin staan de afspraken vastgelegd over de verdeling van de zorg en de opvoeding van het kind. Mochten er ondanks dit ouderschapsplan toch conflicten ontstaan, dan kunnen de ouders op grond van artikel 1:253a BW zich tot de rechter richten. De rechter zal dan een beslissing over het voorgelegde geschil nemen. Dit wordt in paragraaf 2.4 nader toegelicht.

[10] Raak-Kuiper, van, Commentaar op Burgerlijk Wetboek 1 art. 237.

[11] Van Mourik en Nuytinck, 2015, p. 240.

[12] Raak-Kuiper, van, Commentaar op Burgerlijk Wetboek 1 art. 237.

[13] Bruning, Liefaard & Vlaardingerbroek 2016, p. 189.

[14] Heida, EB 2017/68.

[15] Kamerstukken II 2008/09, 30145, nr. 500.

2.3 Verhuisgeschillen

Deze paragraaf maakt met de inzet van het Zwitserse verhuisarrest duidelijk welke feiten en omstandigheden een rol spelen bij de beoordeling door de rechter van het verzoek tot vervangende toestemming bij verhuizing. Toelichting bij ieder criterium vindt plaats in hoofdstuk 3 met daarbij informatie over de beoordeling door de rechter.

Indien de achterblijvende ouder geen bezwaar heeft tegen de verhuizing, dan kan de verhuizing doorgang vinden. De verhuizende ouder vraagt de andere ouder toestemming om met de minderjarige kinderen te verhuizen. De ouders moeten rekening houden met elkaar, waarmee wordt bedoeld dat de vrijheid van iedere ouder bepaalde grenzen kent.[16] Zo kan een ouder bij wie de kinderen hun hoofdverblijf hebben, niet zelfstandig bepalen om te verhuizen. Mochten rondom de verhuizing conflicten ontstaan, dan kunnen de ouders zich tot de rechter richten (artikel 1:253a lid 1 BW). Voordat de rechter een beslissing neemt, zal hij eerst alle belangen afwegen, waarbij het belang van de minderjarige voorop staat. Een van de belangen van het kind is de continuïteit van bestaande familie en sociale contacten. Echter, er zijn ook gevallen waarbij de belangen van een ander zwaarder wegen dan de belangen van de kinderen.[17] Voor de behandeling van zaken die betrekking hebben op vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kinderen, was het zogenaamde Zwitserse verhuisarrest een belangrijke zaak.[18]

Het Zwitserse verhuisarrest betrof de zaak over een verzoek van de vrouw om met de minderjarige kinderen naar Zwitserland te verhuizen, waarvoor de man weigerde toestemming te geven. De moeder had een nieuwe relatie met een man uit Zwitserland, van wie zij in verwachting was. Het was voor de nieuwe echtgenoot van de vrouw niet mogelijk om naar Nederland te verhuizen. De gezaghebbende vader van de kinderen weigerde de vrouw toestemming te verlenen voor verhuizing met de kinderen. De rechtbank en het hof hadden het verzoek van de vrouw afgewezen, omdat de zorg- en contactregeling met de vader hierdoor beperkt zou worden. Zowel de rechtbank als het hof wezen het verzoek van de vrouw vanwege het belang van het kind af. De uitspraak van het hof werd door de Hoge Raad vernietigd, omdat aan het belang van de vrouw om te kunnen verhuizen meer gewicht werd toegekend dan aan het belang van de minderjarige van onverminderd contact met de vader. Sinds deze zaak dient de rechter bij verzoeken tot vervangende toestemming voor

[16] Bruning, Liefaard & Vlaardingenbroek 2016, pag. 189.

[17] HR 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901(m.nt. S.F.M. Wortmann).

[18] HR 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901.

verhuizing met minderjarigen ook andere omstandigheden van alle betrokkenen in overweging te nemen, waarbij dus de belangen van iedere betrokkene afgewogen dient te worden.

Bij de beoordeling door de rechter spelen dus verschillende belangen een rol. Deze belangen vallen onder de werking van artikel 8, lid 2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM). In eerste instantie valt het belang van de verhuizende ouder onder het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven. Deze ouder heeft het recht om te gaan en te staan waar hij wil. Hij mag dus niet in zijn vrijheid worden beperkt. Daarnaast heeft ook de achterblijvende ouder recht op zijn familie- en gezinsleven. Door een verhuizing van het minderjarige kind kan dit recht beperkt worden, omdat de omgang met de kinderen zal verminderen. Er is dan sprake van verlies van het contact tussen het kind en de achterblijvende ouder. Op grond van de wet wordt het belang van het minderjarige kind in beginsel door de rechter vooropgesteld. Een toewijzing van het verzoek tot verhuizing door de rechter heeft tot gevolg dat het minderjarige kind in kwestie zijn of haar vertrouwde omgeving en vrienden moet achterlaten. Bovendien is de kans dat het contact met de andere ouder beperkt moet worden groot, hetgeen een schending is van diens privé-, familie- en gezinsleven.

Hoewel het belang van de minderjarige vooropgesteld dient te worden, is de bovenstaande uitspraak over het Zwitserse verhuisarrest toonaangevend geweest voor de beoordeling van verzoeken tot vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kinderen. De reden waarom de Hoge Raad deze zaak toewees, was dat niet in alle gevallen het belang van de minderjarige doorslaggevend is. Sinds de uitspraak van de Hoge Raad moet een lagere rechter bij zijn beslissing alle omstandigheden in acht nemen. Dit kan ertoe leiden dat de belangen van de verzoekende ouder zwaarder wegen dan die van de minderjarige.

De criteria die hierbij een rol kunnen spelen, zijn verder in de jurisprudentie uitgewerkt. Bij de indiening van een verzoekschrift dienen de volgende criteria doorlopen te worden en moet daaraan voldaan worden:[19]

- de noodzaak om te verhuizen;
- de mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid;

[19] Christoph, EB 2015/3.
Hof 15 mei 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:4141 & Hof 10 maart 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:1924.
Vlaardingerbroek p. 276-277.

- de invloed die de wijziging van de hoofdverblijfplaats heeft op de contactmogelijkheden met de andere ouder en op de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in hun vertrouwde omgeving;
- de mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg;
- de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving;
- de verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg;
- de frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing;
- de leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen.[20]

2.4 Rol ouderschapsplan bij verhuisproblemen

Deze paragraaf gaat in op de rol van het ouderschapsplan rondom de problematiek bij een verhuizing met minderjarige kinderen. Ouders zijn tijdens de scheidingsprocedure op grond van artikel 815 Rv verplicht een ouderschapsplan op te stellen, waarin duidelijke afspraken dienen opgenomen te worden.[21] Het doel ervan is om conflicten tussen (gezag)hebbende ouders over hun minderjarige kinderen en over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de zorg te voorkomen. Deze conflicten kunnen ook betrekking hebben op verhuisgeschillen met minderjarige kinderen.

In een zaak van de rechtbank Limburg d.d. 12 maart 2014 (ECLI:NL:RBLIM:2014:3459), waarin de moeder een verzoek indiende betreffende verhuizing met haar minderjarige kind naar Servië, speelde het ouderschapsplan een belangrijke rol. De ouders hadden in het ouderschapsplan opgenomen dat het kind met de moeder mee mocht verhuizen naar Servië. Ten overstaan van de rechter verklaarden beide ouders dat de verhuizing van het kind met de moeder naar Servië in het belang van het kind was. De vraag van de rechter was echter of de vastgestelde afspraken in het ouderschapsplan inderdaad in het belang van het kind waren en hij oordeelde daarbij dat nader onderzoek moest worden verricht naar de betekenis van het ouderschapsplan. Van deze ouders werd meer duidelijkheid verwacht als de zwaarwegende rechten van de minderjarige kinderen, zoals het recht op huisvesting, een veilige verblijfsstatus en onderwijs, door het ouderschapsplan niet tot hun recht zouden

[20] Vlaardingerbroek p. 276-277.

[21] Heida, EB 2017/68.

komen. In het uiterste geval zou het echtscheidingsverzoek niet ontvankelijk worden verklaard.[22] De rechter heeft de ouders verzocht om de situatie waarin het minderjarige kind na de verhuizing terecht zal komen, nader toe te lichten. Daarnaast is ook de Raad voor de Kinderbescherming verzocht om een onderzoek in te stellen naar de situatie in Servië waarin het kind terecht zou komen. Dit houdt dus in dat, ook als de ouders bepaalde afspraken in het ouderschapsplan opnemen, de rechter alsnog ambtshalve onderzoek kan verrichten naar de betekenis van het ouderschapsplan. Het is echter niet verplicht om de verhuizing met de minderjarige in het ouderschapsplan op te nemen.

In beginsel is het aan de ouders om invulling te geven aan de zorg- en contactregeling, maar een zorg- en contactregeling is niet statisch. De situatie kan, zeker als er kleine kinderen in het spel zijn, na een bepaalde periode zo veranderd zijn, dat de betreffende regeling niet meer bepalend kan zijn. Dan dient het ouderschapsplan aangepast te worden naar de huidige situatie. Er bestaat geen verplichting om een dergelijk ouderschapsplan na een bepaalde periode aan te passen.

2.5 Deelconclusie

In dit hoofdstuk stond de eerste deelvraag centraal: 'Wat houdt blijkens wet- en regelgeving en literatuur gezamenlijk gezag in?' Het antwoord op deze deelvraag luidt als volgt. Indien de ouders gezag over hun kinderen uitoefenen, betekent dit dat zij op grond van gelijkwaardigheid het recht hebben om hun minderjarige kinderen te verzorgen en op te voeden en ook juridisch verantwoordelijk zijn voor hun kinderen. Dit is de juridische grondslag waarop de ouders over een weer elkaar toestemming dienen te verlenen wanneer sprake is van ingrijpende beslissingen betreffende het kind. De ouders dienen zich aan de verplichtingen te houden die zijn opgenomen in artikel 1:247 BW, zoals de verplichting om de ontwikkeling van de banden van het kind met de andere ouder te bevorderen. Tevens gelden deze verplichtingen als de ouders zijn gescheiden. Het doel van een ouderschapsplan is geschillen betreffende minderjarige kinderen te voorkomen. Een ouderschapsplan is op grond van artikel 815 Rv verplicht. De inhoud van de specifieke regeling in het ouderschapsplan speelt een rol wanneer de ouders een geschil hebben over een voorgenomen verhuizing met minderjarige kinderen van de verzorgende ouder. Sinds 2008 spelen de criteria uit het Zwitserse verhuisarrest een belangrijk rol. Alleen ouders die

[22] Rb 12 maart 2014, ECLI:NL:RBLIM:2014:3459 (r.o. 2.4).

met het gezamenlijk gezag belast zijn, kunnen zich op artikel 1:253a BW beroepen, wanneer de achterblijvende ouder weigert toestemming te verlenen voor verhuizing met het minderjarige kind. Het is aan de rechter om wel of geen vervangende toestemming voor verhuizing te verlenen. De rechter stelt bij zijn beslissing de belangen van het kind voorop, maar er zijn gevallen mogelijk waarin de belangen van de verzoekende ouder zwaarder wegen dan die van het minderjarige kind.

3 Vervangende toestemming

In dit hoofdstuk staan de volgende deelvragen centraal:

2: Wat houdt, blijkens de wet- en regelgeving vervangende toestemming, de wijziging woondomicilie minderjarige op grond van art. 1:253a lid 1 BW in?

2a: Wat zijn, volgens vaste jurisprudentie, de criteria voor vervangende toestemming wijziging woondomicilie op grond van art. 1:253a lid 1 BW?

In paragraaf 3.1 worden de vervangende toestemming en afweging van de belangen van het kind versus de verzoekende ouder toegelicht. In paragraaf 3.2 worden aan de hand van het Zwitserse verhuisarrest de criteria voor het verlenen van vervangende toestemming door de rechter behandeld. Tot slot geeft paragraaf 3.3 als conclusie een antwoord op deelvraag 2 en 2a.

3.1 Inhoud vervangende toestemming en afweging belangen

Een gezaghebbende ouder heeft de bevoegdheid om alle belangrijke beslissingen te nemen rondom de verzorging en opvoeding van een minderjarig kind. Wanneer een gezaghebbende ouder bij wie de minderjarige kinderen wonen, wenst te verhuizen met de kinderen, is daarvoor toestemming van de andere gezaghebbende ouder nodig. Dit geldt zowel bij verhuizingen binnen Nederland als naar het buitenland.[23] Wanneer de andere gezaghebbende ouder weigert toestemming te verlenen voor een verhuizing, dan kan dit geschil worden voorgelegd aan de rechtbank.

Op grond van artikel 1:253a lid 1 BW heeft de rechtbank de bevoegdheid om aan de verzoekende ouder vervangende toestemming te verlenen. De uitspraak treedt dan in de plaats van de toestemming van de andere gezaghebbende ouder, waarmee deze ouder wordt overstemd.

In de eerste aanleg is op grond van artikel 265 Rv de rechter van de feitelijke woonplaats van de minderjarige bevoegd het geschil te behandelen. Bij gebreke aan de woonplaats in Nederland is ook de rechtbank van de plaats waar het kind zijn hoofdverblijf heeft, bevoegd het geschil in behandeling te nemen. Indien de ouder met het minderjarige kind zonder toestemming is verhuisd, kan dit tot gevolg hebben dat de verhuizing door de rechter (de voorzieningsrechter) wordt teruggedraaid en dat zelfs het hoofdverblijf van het kind gewijzigd

[23] 1:247 BW.

wordt naar de andere ouder. Bij verhuizingen naar het buitenland zonder toestemming is sprake van kinderontvoering.[24]

Artikel 1:253a lid 5 luidt: "*De rechtbank beproeft alvorens te beslissen op een verzoek als in het eerste of tweede lid bedoeld, een vergelijk tussen de ouders en kan desverzocht en ook ambtshalve, zulks indien geen vergelijk tot stand komt en het belang van het kind zich daartegen niet verzet, een door de wet toegelaten dwangmiddel opleggen, dan wel bepalen dat de beschikking of onderdelen daarvan met toepassing van artikel 812, tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten uitvoer kunnen worden gelegd."*

Voordat de rechtbank een beslissing neemt, dient bezien te worden of het voor de ouders mogelijk is om onderling tot een beslissing te komen. Wanneer dit niet het geval is, is de rechtbank bevoegd om, indien verzocht, aan het opleggen van de beslissing een dwangmiddel te verbinden opdat de beslissing wordt nagekomen. Uiteraard houdt de rechter bij zo'n dwangmiddel rekening met de belangen van het kind. Op grond van artikel 1:253a lid 6 BW dient de rechtbank het verzoek ter zitting binnen zes weken te behandelen. Daarbij dienen de partijen binnen drie weken te worden opgeroepen. Tevens is artikel 1:253a BW niet alleen van toepassing op de ouders die met het gezamenlijke gezag bekleed zijn, maar ook op de niet-ouder die het gezamenlijk gezag heeft.

Het Zwitserse verhuisarrest vormt een van de uitgangspunten voor de rechter bij de beoordeling van de belangen van de verhuizende ouder, de weigerachtige ouder en de minderjarige kinderen. In deze zaak ging de moeder in cassatie tegen de beslissing van het hof om wel de vervangende toestemming te verlenen voor de verhuizing. Bij de afwijzing van het verzoek was de rechter van mening dat door de verhuizing de zorg- en contactregeling tussen de vader en de kinderen verminderd zou worden, hetgeen werd beoordeeld als niet in het belang van de kinderen. De rechtbank en het hof stelden het belang van de kinderen op ongehinderde omgang met hun vader voorop. Bij de beslissing in cassatie oordeelde de Hoge Raad dat artikel 1:253a lid 1 BW niet leidt tot de standaard dat het belang van het kind altijd zwaarder moet wegen dan het belang van de ouder. De rechter dient alle omstandigheden van het geval in acht te nemen door alle belangen van iedere betrokkene in overweging te nemen. Hierbij kan het voorkomen dat de belangen van anderen zwaarder wegen dan de belangen van het kind. Tevens wordt bij de beoordeling door de rechter artikel 3 IVRK aangehaald: *In all actions concerning children, whether*

[24] '*Verhuizen met kind'*, 1 juni 2019, familierechtadvocaten.nl.

undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration'[25] Hieruit valt af te leiden dat het belang van het kind voorop wordt gesteld, maar dat het belang van een ander toch zwaarder weegt.[26]

3.1.1 Belang van de niet-verhuizende ouder

Op grond van artikel 1:377a BW heeft de niet-verhuizende ouder omgangsrechten en op grond van artikel 1:245 BW jo 1:247 BW het recht om de minderjarige te verzorgen en op te voeden. Door een eventuele verhuizing wordt inbreuk op dit recht gemaakt, vaak doordat de afstand tussen de niet-verhuizende ouder en het kind groter wordt. De omgang wordt hierdoor ernstig belemmerd.

3.1.2 Belang van de verhuizende ouder

Een ouder dient na een scheiding in de gelegenheid te worden gesteld om elders, eventueel met een nieuwe partner, een nieuw leven op te bouwen.[27] De omstandigheden van de situatie en de belangenafweging dienen de beslissing tot het verkrijgen van vervangende toestemming voor verhuizing met te kunnen rechtvaardigen.[28]

3.1.3 Belang van het minderjarige kind

Op grond van artikel 3 IVRK dient, naast alle andere maatregelen die betrekking op het kind hebben, het belang van het kind voorop te worden gesteld. Het kind moet bescherming en zorg krijgen voor zijn levensontwikkeling. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de rechten van de ouders. Tevens heeft het minderjarige kind op grond van artikel 809 Rv en artikel 12 IVRK het recht om zijn mening te geven in een zaak waarbij het betrokken is. De rechtbank moet de minderjarige schriftelijk uitnodigen en in de gelegenheid stellen zijn mening schriftelijk of mondeling kenbaar te maken. In geval van een kennelijk ondergeschikt belang, bijvoorbeeld een lichamelijke of geestelijke beperking, kan de rechter van het verhoor afzien.[29]

---

[25] Parket bij de HR 7 februari 2014, ECLI:NL:PHR:2014:50, Verdrag van 20 november 1989, Trb. 1990/170, nadien gewijzigd.

[26] HR 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901, Parket bij Hoge Raad, 25 april 20108, ECLI:NL:PHR:2008:BV5901.

[27] Rb Overijssel 16 juni 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:3739.

[28] Vlaardingerbroek e.a., 2011, p. 277.

[29] Vlaardingerbroek e.a., p. 155.

3.1.4 Raad voor de Kinderbescherming

Op grond van artikel 810 Rv kan de rechter, als hij het nodig acht, de Raad voor de Kinderbescherming om advies verzoeken.[30] De Raad voor de Kinderbescherming verstrekt in eerste instantie advies over de belangen van het minderjarige kind. Deze raad heeft ook de bevoegdheid om op eigen initiatief advies te verstrekken. De rechtbank is echter niet verplicht om het advies van de Raad voor de Kinderbescherming op te volgen (artikel 810 Rv).

3.2 Criteria vervangende toestemming vaste jurisprudentie

3.2.1 Noodzaak verhuizen

De noodzaak om te verhuizen bestaat uit de emotionele noodzaak, financiële noodzaak, economische noodzaak, medische grond en/of huisvestingsgrond. Bij de meeste verzoeken wordt het criterium 'noodzaak om te verhuizen' aangevoerd. Als enkel de noodzaak om te verhuizen wordt aangevoerd, leidt dit tot een afwijzing van het verzoek. Wanneer de verzoekende ouder de noodzaak van verhuizing onderbouwt, waarbij gedacht kan worden aan een financiële, economische, medische of emotionele noodzaak, vergroot dit de kans op toewijzing van het verzoek.

Een voorbeeld van de noodzaak om te verhuizen is een zaak van het hof van Amsterdam d.d. 22 juli 2014.[31] In deze zaak werd de emotionele noodzaak tot verhuizing aangevoerd. Door gedragingen van de vader waren de mensen uit de omgeving op de hoogte van de situatie in het gezin, waardoor deze voor de moeder ondraaglijk werd. Mede door deze omstandigheden werd het verzoek van de moeder tot vervangende toestemming voor verhuizing met de minderjarige kinderen door het hof toegewezen.

Een voorbeeld van een financiële noodzaak tot verhuizing is de zaak van de rechtbank Den Haag d.d. 16 januari 2014.[32] De moeder die het verzoek tot vervangende toestemming tot verhuizing met minderjarige kinderen had ingediend, was werkzaam als juriste. Na de scheiding zorgde zij voor het inkomen en betaalde de kosten voor de opvoeding en

[31] Hof 22 juli 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:3148.

[32] Rb Den Haag 16 januari 2014, ECLI:NI:RBDHA:2014:984.

verzorging van de kinderen uit haar eigen inkomen. Na enige tijd had zij vernomen dat door bezuinigingen haar functie zou komen te vervallen. Gezien de financiële behoefte van haar gezin was het voor haar noodzakelijk om, gezien haar functie en academisch niveau, vergelijkbare werkzaamheden te verrichten. De moeder heeft bewezen zonder resultaat gezocht te hebben naar een baan in de omgeving. Zij heeft bijna twee jaar lang gesolliciteerd en gesprekken gevoerd om aan een nieuwe baan te komen. Uiteindelijk is dat buiten de regio van haar woonplaats gelukt. De rechter heeft in zijn overweging aangegeven dat de moeder zich voldoende heeft ingespannen om een baan binnen de regio van de woonplaats te vinden. De rechtbank besloot haar daarom vervangende toestemming te verlenen op grond van een economische noodzaak tot verhuizing.

3.2.2 Mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid

Hiermee wordt bedoeld dat de verzoeker tot vervangende toestemming voor verhuizing met de minderjarige kinderen de voorgenomen verhuizing goed heeft voorbereid, zoals door alle informatie in te winnen over een geschikte school voor de minderjarige en ervoor zorg te dragen dat de contacturen tussen de minderjarige en de achterblijvende ouder niet te veel verminderen. Indien dit het geval is, kunnen deze gecompenseerd worden met bijvoorbeeld de vakantie.[33] Alle wijzigingen die een verhuizing met zich meebrengt voor de minderjarige en de achterblijvende ouder heeft de verhuizende ouder zoveel mogelijk proberen te beperken door oplossingen te vinden.

3.2.3 Invloed wijziging hoofdverblijfplaats op contact in vertrouwde omgeving

De invloed die de wijziging van de hoofdverblijfplaats heeft op de contactmogelijkheden met de andere ouder, de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in hun vertrouwde omgeving, betreft invloed wijziging hoofdverblijfplaats op contract in vertrouwde omgeving. In een zaak van het hof Arnhem-Leeuwarden d.d. 8 april 2014 was het verweer succesvol, toen de andere gezaghebbende ouder bepaalde financiële zekerheid bood door de hypotheeklasten van de woning waarin de andere ouder met de kinderen woonde te betalen. Hierdoor kon de verzoekende ouder financieel voorzien worden en was een verhuizing niet nodig.[34]

[33] Hof 5 juli 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:2654

[34] Hof, 8 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2917

3.2.4 Mate waarin ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg

De mate waarin ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg houdt in dat slecht contact tussen de partijen niet in het belang van het kind is wanneer communicatie en overleg niet stabiel is. In de zaak van het hof Amsterdam d.d. 8 april 2014 had de moeder de wens om met de kinderen naar Australië te verhuizen. Doordat het contact tussen de vrouw en haar ex-man erg slecht was, zou het contact tussen de vader met zijn kinderen over een grote afstand erg kwetsbaar zijn. De rechter was van oordeel dat het slechte contact tussen de partijen niet in het belang van het kind was en wees het verzoek tot vervangende toestemming voor verhuizing af.[35]

3.2.5 Rechten van de andere ouder en het minderjarige kind op verminderd contact met elkaar in vertrouwde omgeving

Een verhuizing beperkt het contact tussen de kinderen en de niet-verzorgende ouder, waardoor het belang van het kind niet voorop wordt gesteld. De afstand tussen de plaats waartoe de verzoekende ouder wenst te verhuizen en de woonplaats van de andere ouder is zo groot dat dit voor belemmeringen op contact tussen de achterblijvende ouder en het kind zal zorgen.[36]

3.2.6 Verdeling zorgtaken en continuïteit van zorg

De wettelijke bepaling betreffende het recht op een gelijkwaardige opvoeding en verzorging door beide ouders wil niet zeggen dat de rechter bij zijn beslissing over het hoofdverblijf van de kinderen en de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken de belangen van de kinderen niet zwaarder laat wegen dan de belangen van de verzoekende ouder. Echter, de rechter moet erop toezien dat het recht op gelijke verdeling van zorg- en opvoedingstaken zo veel mogelijk wordt gewaarborgd na de verhuizing van de verzorgende ouder met de minderjarige kinderen.[37]

[35] Hof, 8 april 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:1223

[36] Hof 23 maart 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:1201

[37] HR 4 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:847

3.2.7 Frequentie contact tussen minderjarigen en andere ouder

In een zaak van de rechtbank Midden-Nederland d.d. 12 april 2017 hadden de partijen met elkaar afspraak gemaakt dat de minderjarige eenmaal per twee weken van donderdag tot en met zondag bij de moeder zou verblijven. De vader had voorgesteld de ingekorte regeling op zijn kosten voort te zetten. Echter, de minderjarige merkte op dat zijn contact met de moeder niet goed verliep en wenste niet meer bij de moeder te blijven. Hierdoor was de rechtbank van oordeel dat een verhuizing niet tot problemen zou leiden. Het verzoek is daarom toegewezen.[38]

3.2.8 Leeftijd minderjarige, zijn mening en mate geworteldheid of verhuizingsgezindheid

In de zaak van de rechtbank Amsterdam d.d. 5 april 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:2271, waarin de vrouw het verzoek indiende, meende zij dat wonen in Nederland niet vol te houden was, gezien haar taalproblematiek en de extra zorg voor een van haar kinderen. Het was voor de vrouw van belang om dichter bij haar familie en vrienden in Zweden te wonen. Aangezien de partijen niet in staat waren met elkaar te communiceren, werd voorzien dat het hen niet zou lukken om in die communicatie verbetering te brengen en de verdeling van de zorgtaken te verbeteren. Tevens was het in het belang van de kinderen dat de moeder in staat werd gesteld haar leven in haar nieuwe woonplaats op te bouwen. De kinderen waren niet in Nederland geworteld en ook bleek dat de hulp voor een van de kinderen in de nieuwe woonplaats voortgezet kon worden. Bovendien was het oudste kind jonger dan vier jaar. De kans dat het jongste kind op school achter zou lopen was dus klein, omdat de leerplicht in Zweden pas bij de leeftijd van 7 jaar begint.

3.2.9 Extra kosten omgang na verhuizing

Wanneer de verzoekende ouder aangeeft de extra kosten die een verhuizing met zich meebrengt te vergoeden, kan dit tot een toewijzing van het verzoek leiden. Deze kosten bestaan onder meer uit een reiskostenvergoeding en van de kinderalimentatie of partneralimentatie afzien.

[38] Rb. 12 april 2017, ECLI:NL:2017:1795

Naast de hiervoor vermelde negen criteria in paragraaf 2.3 kijkt de rechter ook naar de volgende gronden voor de verlening van vervangende toestemming voor verhuizing:

- de onrust en impact die een verhuizing heeft op de minderjarige;
- de stabiliteit van de nieuwe woonplek;
- de afstand tussen de woning en de school;
- de opvang door een ouder na schooltijd;
- de sociale contacten van de minderjarige.

3.3 Deelconclusie

In dit hoofdstuk stond de tweede deelvraag van het onderzoek centraal: wat houdt, blijkens wet- en regelgeving en literatuur en jurisprudentie, vervangende toestemming op grond van artikel 1:253a lid 1 BW in? Het antwoord luidt als volgt:

Wanneer de rechter een verzoekschrift omtrent vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kinderen in behandeling neemt, toetst de rechter dit verzoek aan de belangen van het kind en de overige criteria uit de vaste jurisprudentie die in dit hoofdstuk aan de hand van de uitspraken uitvoerig is toegelicht.
Het belang van het kind staat in beginsel voorop, maar dit belang hoeft niet doorslaggevend te zijn. De verhuizende ouder dient naast zijn eigen belangen rekening te houden met de belangen van zijn kinderen en van de achterblijvende ouder, door de verhuizing goed voor te bereiden en ongunstigheden te beperken.

De verlening van vervangende toestemming laat de rechten van de kinderen op verzorging en opvoeding door de achterblijvende ouder onverlet. Wanneer de niet-verzorgende ouder altijd al een beperkte rol innam in de verzorging van de kinderen, is de kans dat het verzoek tot vervangende toestemming wordt toegewezen groter dan als er sprake is van bijvoorbeeld een co-ouderschapsregeling. De rechter zal bij zijn beslissing in acht nemen in welke mate het contact van het kind met de achterblijvende ouder in stand kan blijven.

4 Resultaten

Om de centrale vraag van dit onderzoek te kunnen beantwoorden, is juridisch en praktijkgericht jurisprudentieonderzoek uitgevoerd. In dit hoofdstuk worden de resultaten van het jurisprudentieonderzoek besproken, waarbij eerst ieder topic die in paragraaf 1.6 is opgenomen, wordt besproken en vervolgens wordt gekeken of er een samenhang is tussen die topics. De uitwerkingen van deelvragen 1, 2 en 2a bieden de theoretische basis om deelvraag 3 te beantwoorden. Deze derde deelvraag staat in dit huidige hoofdstuk centraal: wat blijkt uit de jurisprudentie na 2008 over de toepassing van de standaardcriteria van vervangende toestemming wijziging woondomicilie op grond van art. 1:253a lid 1 BW? Voor de beantwoording van deelvraag 3 is jurisprudentie over verzoeken om vervangende toestemming bij verhuizing met minderjarige kinderen bestudeerd, waarbij de nadruk op het belang van de verzoeker ligt. Bij de analyse van de uitspraken is gelet op de feiten en omstandigheden die hebben geleid tot toewijzing van het verzoek tot vervangende toestemming voor verhuizing. Tot slot wordt in paragraaf 4.3 deelvraag 4 samengevoegd. Hierin is een vergelijking van de uitspraken gemaakt tussen negen rechtbanken om de rechtsgelijkheid te toetsen. Daarbij is per rechtbank naar het aantal verzoeken die zijn toe- of afgewezen gekeken.

4.1 Verzoek omtrent vervangende toestemming bij verhuizing

Bij zijn beslissing over een verzoek tot vervangende toestemming voor verhuizing dient de rechter alle omstandigheden van het specifieke geval in acht te nemen en een belangenafweging te maken van alle betrokkenen. Het belang van het kind staat in beginsel voorop.[39] De belangen van de overige betrokkenen kunnen in bepaalde gevallen zwaarder wegen. Op basis van het Zwitserse verhuisarrest dient de rechter bij zijn beslissing rekening te houden met de volgende feiten en omstandigheden:[40]

- de noodzaak om te verhuizen;
- de mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid;
- de invloed die de wijziging van de hoofdverblijfplaats heeft op de contactmogelijkheden met de andere ouder en op de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in hun vertrouwde omgeving;
- de mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg;

[39] HR 25 november 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901.

[40] Christoph, EB 2015/3.

- de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving;
- de verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg;
- de frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing;
- de leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen;
- de kosten van de omgang na de verhuizing.

De feiten en omstandigheden zoals hiervoor in de opsomming genoemd, zijn aan de hand van de uitsprakenanalyse in een tabel uitgewerkt. Deze uitwerking is in Bijlage 1 opgenomen. In totaal zijn 26 uitspraken van negen rechtbanken geanalyseerd. Van de 26 analyses zijn negen verzoeken toegewezen en zeventien verzoeken afgewezen (zie Bijlage 1). Op grond van de hiervoor vermelde criteria zijn conclusies getrokken, die hieronder per stuk beschreven worden.

Noodzaak om te verhuizen

In 17 van de 26 uitspraken komt naar voren dat de noodzaak om te verhuizen niet voldoende is aangetoond. De rechter was van oordeel dat er geen enkele vorm van noodzaak aanwezig was en dat deze door de verhuizende ouder onvoldoende was onderbouwd. Bij de overige negen verzoeken zijn de aangevoerde gronden wel als voldoende aangemerkt, waarbij de verzoeken dus ook zijn toegewezen. De noodzaken voor verhuizing zijn de financiële noodzaak, sociale noodzaak, noodzaak betreffende huisvesting en de noodzaak betreffende arbeidsmogelijkheden. Daarnaast worden een nieuwe partner, gezinsvorming en zwangerschap als een noodzaak aangevoerd. In zeven gevallen is een sociale noodzaak aangevoerd,[41] waarvan er vijf zijn afgewezen en twee toegewezen. In vier verzoeken is als grond voor verhuizing een financiële noodzaak opgevoerd, waarvan één verzoek is toegewezen en drie verzoeken zijn afgewezen.[42] Acht keer is als grond voor verhuizing een nieuwe baan in combinatie met financiële omstandigheden en een nieuwe partner als noodzaak aangevoerd, waarvan vier gevallen zijn toegewezen en vier gevallen zijn

[41] Rb 11-08-2010, ECLI:NL:RBMID:2010:BQ6337, Rb 10-10-2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:4869, Rb 09-06-2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:7593, Rb 01-02-2018, ECLI:NL:RBROT:2018:2716, Rb 07-07-2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2653, Rb 31-01-2012, ECLI:NL:RBGRO:2012:BV2845.

[42] Rb 20-07-2018, ECLI:NL:RBROT:2018:10120, Rb 14 februari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:754, Rb 08 juni 2016, ECLI:NL:RBNHO:2016:4687, Rb16 januari 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:984.

afgewezen.[43] In twaalf verzoeken zijn een nieuwe partner in combinatie met gezinsvorming en zwangerschap als grond voor verhuizing aangevoerd, waarvan zeven verzoeken zijn toegewezen en vijf verzoeken zijn afgewezen.[44] Enkele keren komen woningnood, confrontaties door de ex-partner en emotionele noodzaak voor. In de uitspraken die zijn geanalyseerd, komen als gronden voor verhuizing de noodzaken nieuwe partner en nieuwe baan en de financiële noodzaak het meeste voor.

De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid

Indien een ouder met de minderjarige kinderen wenst te verhuizen, moet hij de verhuizing goed voorbereiden. De verhuizing dient in het belang van de minderjarige zo goed mogelijk te verlopen. Daarbij dient rekening gehouden te worden met onder meer de scholing van de minderjarige, zijn hobby's, de specialistische zorg, het contact met de achterblijvende ouder en de reisafstand voor de minderjarige. In de meeste gevallen hebben de verzoekers de mate van de verhuizing juist doordacht en voorbereid. In een zaak van de rechtbank Amsterdam d.d. 20 juli 2018 heeft de verzoeker tevergeefs alles in werk gezet om met de kinderen te mogen verhuizen.[45]

De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren

Naast alle voorbereidingen en maatregelen is het van belang dat de verhuizende ouder ook aan alternatieven, zoals compensatie, heeft gedacht, teneinde de gevolgen van de verhuizing voor de achterblijvende ouder en de minderjarige kinderen te verzachten. Daarbij is door de verhuizende ouder in veel zaken een reiskostenvergoeding, uitbreiding van de omgangsregeling en de kinderen ophalen en brengen van en naar de achterblijvende ouder aangeboden.[46]

---

[43] Rb 16 januari 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:984, Rb 04 november 2014, ECLI:NL:RBOVE:2015:5788, Rb 22 maart 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:1795, Rb 1 maart 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2439, Rb 2 december 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:5810, Rb 19 oktober 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:11976, Rb 7 juli 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2653, Rb 20 juli 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:10120.

[44] Rb16 april 2014, ECLI:NL:RBLIM:2014:4046, Rb 4 november 2014, ECLI:NL:RBOVE:2015:5788, Rb 10 oktober 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:4869, Rb 22 maart 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:1795, Rb 15 juni 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:2947, Rb 23 augustus 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9590, Rb 11 juni 2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:3470, Rb 28 augustus 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:12153, Rb 2 december 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:5810, Rb 15 juni 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:8079, Rb 22 december 2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:4822, Rb16 mei 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9423.

[45] Rb. 20 juli 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:4869

[46] Rb 22 maart 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:1795, Rb 1 maart 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2439, Rb 23 augustus 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9590.

De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg

De communicatie tussen de ouders is in bijna alle gevallen niet benoemd. In de zaken waarin deze wel benoemd is, is de communicatie slecht. Bij de gehele geschillenprocedure tot een verzoek om vervangende toestemming voor verhuizing worden in alle gevallen de kinderen niet betrokken door de ouders. De ouders hebben de hele procedure onderling doorlopen. In de zaken waarin de kinderen betrokken worden, betreft het oudere kinderen, van wie de mening ook van belang is voor de beslissing van de rechter.

De invloed die de wijziging van de hoofdverblijfplaats heeft op de contactmogelijkheden met de - andere ouder en op de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving

In elf uitspraken zijn de contactmogelijkheden tussen de achterblijvende ouder aangehaald. Bij vijf gevallen blijft de frequentie van de omgang tussen de achterblijvende ouder en het kind ongewijzigd.[47] Dit maakt dan ook een toewijzing op die vijf verzoeken om vervangende toestemming voor verhuizing. In zes uitspraken is sprake van een verminderde omgang.[48] In deze zes gevallen zijn de verzoeken door de rechter afgewezen. Tevens is in alle uitspraken sprake van een regelmatige omgang of compensatie met vakanties, maar doordat andere criteria niet voldoende onderbouwd zijn, zijn de belangen van het minderjarige kind en de achterblijvende ouder zwaarder gewogen.

De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg

Uit alle uitspraken is gebleken dat de hoofdverzorger van de minderjarige kinderen na de verhuizing dezelfde persoon blijft. In drie uitspraken zouden de zorgtaken na de verhuizing ongelijk verdeeld worden, hetgeen tot afwijzing van de verzoeken heeft geleid.[49]

[47] Rb 11 augustus 2010, ECLI:NL:RBMID:2010:BQ6337, Rb 16 januari 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:984, Rb 4 november 2014, ECLI:NL:RBOVE:2015:5788, Rb 1 maart 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2439, Rb 23 augustus 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9590.

[48] Rb 31 januari 2012, ECLI:NL:RBGRO:2012:BV2845, Rb 9 juni 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:7593, Rb 2 december 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:5810, Rb 15 juni 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:8079, Rb 16 mei 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9423, Rb 7 juli 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2653.

[49] Rb 6 augustus 2016, ECLI:NL:RBNHO:2016:1348, Rb 19 oktober 2017,ECLI:NL:RBDNH:2017:11976, Rb 14 februari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:754.

De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing.

De frequentie van de omgang tussen de niet-verhuizende ouder en de minderjarige neemt in 10 van de 27 gevallen af en blijft in 5 zaken gelijk. In de overige 11 gevallen kwam de frequentie van de omgang tussen de niet-verhuizende ouder en de minderjarige niet ter sprake.

De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen

In slechts twee uitspraken zijn de minderjarigen gehoord. In beide gevallen hebben de minderjarigen te kennen gegeven de verhuizing niet onwenselijk te vinden.[50]

De (extra) kosten van de omgang na de verhuizing

In twee zaken, die tevens toegewezen zijn, geeft de verhuizende ouder aan de kosten deels of volledig op zich te nemen.[51]

De afstand van de verhuizing

Wegens privacy-redenen zijn de afstand en plaats van de verhuizing in de meeste uitspraken geanonimiseerd. In drie uitspraken was de verhuisafstand voor de rechter de reden om in het belang van het kind het verzoek af te wijzen, omdat door de grote afstand het contact tussen de achterblijvende ouder en het kind belemmerd zou worden.[52] Deze afstanden variëren van ongeveer 20 tot 200 kilometer.

Advies van de Raad voor de Kinderbescherming

In twee van de zevenentwintig uitspraken is advies over het voorgenomen besluit van de verzoekende ouder over de verhuizing met de minderjarige door de Raad voor de Kinderbescherming uitgebracht. Beide adviezen bestaan uit een positief advies voor verhuizing met de minderjarige en in beide gevallen zijn de verzoeken voor verhuizing toegewezen.[53]

[50] Rb 22 maart 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:1795, Rb 11 augustus 2010, ECLI:NL:RBMID:2010:BQ6337.

[51] Rb 23 augustus 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9590, Rb 1 maart 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2439.

[52] Rb 15 juni 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:8079, Rb 23 augustus 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9590, Rb 31 januari 2012, ECLI:NL:RBGRO:2012:BV2845.

[53] Rb 4 augustus 2014, ECLI:NL:RBOVE:2015:5788, Rb 10 oktober 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:4869.

4.2 Vergelijking

In deze deelparagraaf wordt antwoord gegeven op de volgende deelvraag: wat blijkt uit vergelijkend jurisprudentieonderzoek onder de verschillende rechtbanken over de toepassing van de criteria voor vervangende toestemming?

Om de rechtsgelijkheid te toetsen is een vergelijking van de uitspraken gedaan. Daarbij is binnen ieder rechtbank afzonderlijk naar de hoeveelheid verzoeken die zijn toe- of afgewezen gekeken.
De resultaten uit het vergelijkend jurisprudentieonderzoek vanaf 2008 onder negen rechtbanken, hebben geleid tot 26 uitspraken over de toepassing van de criteria tot vervangende toestemming. Samengevat zijn negen verzoeken toegewezen en zeventien verzoeken afgewezen. In tabel 1 zijn de scores in percentage uitgerekend per locatie en voor het totaal aan aantal ingediende verzoeken.

Tabel 1.

Locatie:	**Aantal verzoeken**	**Toegewezen**	**Afgewezen**
Amsterdam	2	1 (50%)	1 (50%)
Den Haag	8	2 (25%)	6 (75%)
Midden-Nederland	2	2 (100%)	0 (0%)
Limburg	1	1 (100%)	0 (0%)
Rotterdam	5	1 (20%)	4 (80%)
Overijssel	5	3 (60%)	2 (40%)
Groningen	1	0 (0%)	1 (100%)
Noord-Holland	2	0 (0%)	2 (100%)
Noord-Nederland	1	0 (0%)	1 (100%)
Totaal alle rechtbanken	**27**	**10 (37%)**	**17 (63%)**

4.3 Deelconclusie

In dit hoofdstuk stonden de volgende twee deelvragen van het onderzoek centraal:

- Wat blijkt uit vergelijkend jurisprudentieonderzoek onder de verschillende rechtbanken over de toepassing van de criteria voor vervangende toestemming?
- Wat blijkt uit de jurisprudentie na 2008 over de toepassing van de standaardcriteria van vervangende toestemming wijziging woondomicilie op grond van art. 1:253a lid 1 BW?

Door het geringe aantal verzoeken per rechtbank valt uit het beeld per rechtbank niet veel af te leiden. In totaal wordt een op de drie verzoeken vanaf 2008 toegewezen en twee op de drie verzoeken afgewezen. Uit het voorgaande valt op rechtbankniveau te concluderen dat:

- drie rechtbanken een score laten zien van 0% toewijzing: Groningen, Noord-Nederland en Noord-Holland;
- twee rechtbanken een score laten zien van 100% toewijzing: Midden-Nederland en Limburg;
- de overige vijf rechtbanken fluctueren van 20% toewijzing (Rotterdam), 25% toewijzing (Den Haag), 50% (Amsterdam) tot 60% toewijzing (Overijssel).

Nogmaals geldt dat het aantal verzoeken per rechtbank gering is. Interessanter is daarom om inhoudelijk te kijken naar de motivering van toewijzing en afwijzing, zoals in paragraaf 4.1 is uitgewerkt. Bijlage 1 geeft de uitkomsten van de verschillende zaken schematisch weer.

Een verschil in de motivering van de toe- of afwijzingen van de verzoeken tot vervangede toestemming voor verhuizing is als volgt aan te merken: in de zaken waarin de verzoeken zijn toegewezen, is de verhuizing door de verzoekende ouder goed doordacht en voorbereid. Daarnaast zijn alle criteria die van belang zijn in ieder uitspraak afzonderlijk gedegen gemotiveerd en onderbouwd, waardoor het beroep geslaagd is. De motivering voor de toewijzing van de verzoeken komt bij alle rechtbanken overeen.

Bij de zaken waarin de verzoeken afgewezen zijn, is de noodzaak bijvoorbeeld wel voldoende aangetoond, maar prevaleert het verminderde contact tussen het minderjarige kind en de achterblijvende ouder boven het belang van de verzoekende ouder. Naast de noodzaak van verhuizing dienen ook andere factoren zwaarwegend te zijn. De motivering van de verzoeken die afgewezen zijn, komt bij alle rechtbanken overeen.

5 Conclusie en aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat de conclusie (par. 5.1), beoordeling van de casus uit de praktijk van mevrouw Kramer (par. 5.2) en de aanbevelingen (par. 5.3) die uit het onderzoek volgen. In dit onderzoek is gepoogd antwoord te krijgen op de centrale vraag:

"*Welk advies valt op grond van literatuur- en jurisprudentieonderzoek te geven over het belang van de autonomie van de verhuizende ouder in zaken van vervangende toestemming op grond van art. 1:253a lid 1 BW?"*

Hiervoor is een praktijkgericht juridisch onderzoek uitgevoerd. De in de voorgaande hoofdstukken verwerkte informatie geeft antwoord op de deelvragen en daarmee tevens een compleet antwoord op de centrale vraag.

5.1 Conclusie

Ouderlijkgezag

Wanneer ouders gezamenlijk gezag over hun kinderen uitoefenen, dienen zij op grond van gelijkwaardigheid alle beslissingen betreffende de minderjarige kinderen samen te nemen. De ouders hebben op grond van gelijkwaardig ouderschap dezelfde rechten en verplichtingen om hun minderjarige kinderen te verzorgen en op te voeden. De verplichtingen zijn opgenomen in artikel 1:247 BW. Daarnaast zijn de ouders juridisch verantwoordelijk voor hun kinderen. Wanneer de ouders met gezamenlijk gezag niet samen overeenstemming bereiken over een beslissing betreffende toestemming voor verhuizing met een minderjarige, dan kan de ouder die wil verhuizen zich tot de rechtbank wenden. De rechtbank beslist dan of toestemming verleend wordt voor verhuizing met de minderjarige. Daarbij staat het belang van het kind voorop. Echter, volgens vaste jurisprudentie is het mogelijk dat het belang van een andere persoon dan de minderjarige doorslaggevend is bij de beslissing van de rechter.

Een verzorgende ouder dient toestemming te verlenen aan de andere verzorgende ouder wanneer sprake is van ingrijpende beslissingen over het kind. De ouders dienen zich aan de verplichtingen te houden die zijn opgenomen in artikel 1:247 BW, zoals bevordering van de ontwikkeling van de banden van het kind met de andere ouder. Deze verplichtingen gelden tevens wanneer de ouders zijn gescheiden. Om geschillen rond de minderjarige kinderen te voorkomen, kunnen ouders afspraken opnemen in een ouderschapsplan.

Vervangende toestemming
Ouders die met het gezamenlijke gezag belast zijn, kunnen zich op artikel 1:253a BW beroepen, als de achterblijvende ouder weigert toestemming te verlenen voor verhuizing met het minderjarige kind. Bij eenhoofdig gezag kan de verhuizende ouder wel verhuizen zonder toestemming van de andere ouder, aangezien beslissingen over de verblijfplaats van de minderjarige slechts door de ouder met gezag genomen worden. Het verzoek op grond van artikel 1:253a lid 1 BW omvat ook een verzoek om vervangende toestemming voor verhuizing.

Het uitgangspunt voor de ouder bij wie de minderjarige kinderen hun hoofdverblijf hebben, is dat deze ouder in beginsel de gelegenheid krijgt om met de minderjarigen elders een nieuw leven op te bouwen. Echter, dit leidt niet automatisch tot een toewijzing van een verzoek om vervangende toestemming voor verhuizing. Wanneer een dergelijk verzoek wordt ingediend, moet de rechter alle relevante feiten en omstandigheden in overweging nemen. Bij de belangenafweging wordt het belang van de minderjarige kinderen de eerste overweging, maar de rechter dient ook de belangen van de verhuizende en de achterblijvende ouder mee te nemen in zijn belangenafweging.

Jurisprudentie onderzoek
Uit het jurisprudentieonderzoek is gebleken dat de verzoekende ouder de noodzaak om te verhuizen aan de hand van de geldende criteria goed moet onderbouwen om het verzoek toegewezen te krijgen. Bj de uitspraken waarin vervangende toestemming voor verhuizing is toegekend, is een goede onderbouwing daarvan doorslaggevend gebleken. In de meeste gevallen wordt de noodzaak om te verhuizen door de achterblijvende ouder niet erkend. Dit leidt echter niet per definitie tot afwijzing van het verzoek. Een verschil in de motivering van de toe- of afwijzingen van de verzoeken tot vervangede toestemming voor verhuizing is als volgt aan te merken: in de zaken waarin de verzoeken zijn toegewezen, is de verhuizing door de verzoekende ouder goed doordacht en voorbereid. Daarnaast zijn alle criteria die van belang zijn in ieder uitspraak afzonderlijk gedegen gemotiveerd en onderbouwd, waardoor het beroep geslaagd is. De motivering voor de toewijzing van de verzoeken komt bij alle rechtbanken overeen.

Bij de zaken waarin de verzoeken afgewezen zijn, is de noodzaak bijvoorbeeld wel voldoende aangetoond, maar prevaleert het verminderde contact tussen het minderjarige kind en de achterblijvende ouder boven het belang van de verzoekende ouder. Naast de noodzaak van

verhuizing dienen ook andere factoren zwaarwegend te zijn. De motivering van de verzoeken die afgewezen zijn, komt bij alle rechtbanken overeen.

Factoren die voor de beslissing van de rechter bepalend kunnen zijn, zijn de leeftijd van de minderjarige en de mening van de minderjarige. Wanneer een minderjarige nog niet schoolgaand is, heeft het kind nog geen binding met een school of de omgeving van de huidige woonplaats. In een aantal zaken waarin de kinderen hun mening uiten over de verhuizing, is gebleken dat hun mening deels doorslaggevend is voor de beslissing van de rechter. Daarnaast houdt de rechter rekening met het advies van de Raad voor de Kinderbescherming. Bovendien mag de omgang tussen de achterblijvende ouder en het kind niet beperkt worden.

Ook heeft de verhuizende ouder bepaalde verplichtingen indien hij wenst te verhuizen met de minderjarige kinderen. De ouder dient de verhuizing zorgvuldig voor te bereiden. Dit houdt onder meer in dat de verhuizende ouder ervoor moet zorgen dat de contacturen tussen de kinderen en de achterblijvende ouder niet in extreme mate achteruitgaan en dat een verlies aan regulier contact anderszins wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld door aanpassing van de vakantieregeling of skypecontact. Bij verhuizingen van een beperkt aantal kilometers wordt de omgang tussen de minderjarige en de achterblijvende ouder niet direct beperkt, maar bij verhuizingen van 100 kilometer of meer kan dit een probleem zijn. In de meeste gevallen biedt de verhuizende ouder hier een compensatie voor, bijvoorbeeld door een reiskostenvergoeding of door zelf het minderjarige kind op te halen en te brengen. De achterblijvende ouder en de minderjarige kinderen hebben namelijk recht op behoud van de band tussen hen. Dit is voor de rechter een belangrijk uitgangspunt bij zijn beslissing. Daarnaast dienen de scholing, de opvang en de hobby's van de minderjarige kinderen goed geregeld te zijn in de nieuwe woonplaats.

Uit de tabel in paragraaf 4.2 valt op te merken dat er verschillen zijn tussen de rechtbanken van verschillende regio's bij de verlening van vervangende toestemming tot verhuizing met minderjarige kinderen. Drie rechtenbanken laten een score zien van 0% toewijzing, namelijk de rechtbanken van Groningen, Noord-Nederland en Noord-Holland. Twee rechtbanken laten een score zien van 100% toewijzing: de rechtbanken van Midden-Nederland en Limburg. De overige vijf rechtbanken hebben wisselende toewijzingsscores: 20% toewijzing (Rotterdam), 25% toewijzing (Den Haag), 50% (Amsterdam) en 60% toewijzing (Overijssel).

Om de verhouding tussen de negen criteria tot elkaar te beoordelen kan het volgende geconcludeerd worden: uit het onderzoek is gebleken dat wanneer het belang van de verhuizende ouder om met het minderjarige kind te verhuizen prevaleert boven het belang van het kind om in zijn vertrouwde omgeving te blijven wonen en het belang van de achterblijvende ouder op onverminderde contact met zijn/haar kind, wordt vervangende toestemming toegewezen. De rechter hecht bij zijn beoordeling veel waarde aan het belang van het kind, de leeftijd van het minderjarige kind, zijn mening en de mate waarin het kind geworteld is in zijn vertrouwde omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Deze criteria hebben bij de meeste uitspraken doorslag gegeven. Daarnaast valt op te merken dat indien de minderjarige evenveel bij beide ouders verblijft, hecht de rechter veel waarde aan de criteria 'De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing'. Tevens wordt er in dit geval veel meer waarde gehecht aan het belang van de achterblijvende ouder om met zijn/haar kind regelmatig contact te hebben in hun vertrouwde leefomgeving. Ook deze criteria prevaleert boven de belangen van de verhuizende ouder. Daarnaast speelt ook de dagelijkse rol van de achterblijvende ouder in de verzorging en opvoeding van het minderjarige kind. Hoe kleiner de rol van de achterblijvende ouder met het kind is, hoe groter de kans op een succesvol beroep op vervangende toestemming voor verhuizing.

5.2 Casus uit de praktijk van mevrouw Kramer

Alvorens een specifiek antwoord op de hoofdvraag wordt gegeven, wordt de casus die aan het begin van dit onderzoek is besproken, behandeld:

In beginsel dient mevrouw A de gelegenheid te krijgen om met de kinderen elders een nieuwe toekomst op te bouwen. Mevrouw A wil namelijk met haar nieuwe partner, met wie zij al drie jaar lang een bestendige relatie heeft, in Rotterdam een nieuw bestaan opbouwen. Aangezien mevrouw A en meneer B beiden het gezamenlijk gezag uitoefenen over de minderjarige kinderen, mag zonder toestemming van de heer B niet verhuisd worden. Ook de rechter verleent niet zomaar vervangende toestemming. Ten tijde van de scheiding is door de partijen een ouderschapsplan ten aanzien van een verhuizing van een van de ouders overeengekomen, waarin de volgende afspraken zijn opgenomen:

- Ten aanzien van een goede bereikbaarheid voor beide ouders mogen zij niet verder dan 10 kilometer van elkaar vandaan binnen Nederland wonen, totdat het jongste

kind de leeftijd van 13 jaar heeft bereikt. Met instemming van de andere ouder kan hiervan worden afgeweken.

- De moeder wil het liefst de gehele basisschoolperiode van beide kinderen in Heemstede blijven wonen in verband met de bereikbaarheid van de huidige basisschool, waar de kinderen op school moeten kunnen blijven zitten. Dit is belangrijk omdat er al twee keer eerder van school is gewisseld. Nog een wissel zou psychologisch schadelijk zijn, vooral voor kind 1, dat in groep 5 zit.

Op grond van artikel 1:253 BW kan het geschil aan de rechter worden voorgelegd met het verzoek om mevrouw A vervangende toestemming te verlenen voor verhuizing met de minderjarige kinderen en om het hoofdverblijf van beide kinderen bij haar te bepalen.

Een ouder die wenst te verhuizen en daarvoor vervangende toestemming van de rechter verzoekt, dient te voldoen aan de zoveel mogelijk in paragraaf 4.1 genoemde criteria, met name een goede voorbereiding van de verhuizing, het aantonen van de noodzaak en onderbouwing daarvan. Mevrouw A dient de volgende voorbereidingen te treffen om met succes vervangende toestemming van de rechter te verkrijgen. Ten eerste moeten vragen beantwoord worden als ‘Waar gaat mevrouw A met de kinderen wonen?’, ‘Wat voor effect heeft de verhuizing op de zorgregeling?’ en ‘Hoe staat de andere ouder in zijn recht na de verhuizing?’. Ten tweede moet mevrouw A een noodzaak om te verhuizen aantonen. Aangezien mevrouw A alleen tijdens de schooltijden van de kinderen kan werken, is het voor haar van belang om met haar partner te kunnen samenwonen. Die is twee dagen in de week beschikbaar om de kinderen na schooltijd op te vangen. Hierdoor heeft mevrouw A in Rotterdam wel voldoende gelegenheid om werk te vinden en hele dagen te werken. In de casus geeft de vader bovendien aan niet langer de partneralimentatie te kunnen betalen. Zonder partneralimentatie is het voor de moeder niet mogelijk in de huidige woning te blijven wonen en is zij op korte termijn gedwongen op zoek te gaan naar een goedkopere vervangende woning, die mogelijk ligt in de huidige woonplaats. Door naar Rotterdam te verhuizen kan de vrouw hele dagen werken en is zij niet meer financieel afhankelijk van de partneralimentatie.

Ten derde is van belang dat mevrouw A de mate waarin de verhuizing is doordacht en is voorbereid, goed kan onderbouwen door aan te tonen dat zij al opdrachten heeft in de nieuwe woonplaats en met haar nieuwe partner heeft afgesproken dat hij twee dagen in de week de kinderen na school kan opvangen. Daarnaast moet mevrouw A informatie inwinnen over de scholen in Rotterdam, waar zij de kinderen wil inschrijven. Dit moet mevrouw A overleggen

met meneer B. Mevrouw A kan aanvoeren dat verandering van school voor de kinderen niet bezwarend zal zijn, aangezien de kinderen al eerder van school gewisseld zijn en dat de kinderen toen zonder moeite een nieuw sociaal netwerk hebben opgebouwd.

Mevrouw A kan de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarigen en de vader verzachten door compensatie van de extra kosten van de omgangsregeling aan te bieden en door de contactmogelijkheden in de vakanties uit te breiden. Wanneer zij naar Rotterdam verhuist en daar hele dagen werkt, hoeft meneer B niet meer in haar levensonderhoud te voorzien. Daarnaast is mevrouw A bereid om de kinderen op zondagavond bij meneer B op te halen. Ook kan meneer B als compensatie voor het verlies van de overnachting van zondag op maandag het vierde weekend de kinderen bij hem hebben. Tot slot biedt mevrouw A regelmatig skypecontact van de kinderen met hun vader aan.

Ten vierde geeft mevrouw A aan de wens te hebben dat de communicatie met haar ex-man na de beslissing van de rechter verbetert. Dit betreft de mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg. Aangezien er doordeweeks al geen feitelijk contact was tussen de vader en de kinderen, worden de rechten van de minderjarigen op onverminderd contact met de vader in hun vertrouwde omgeving door de verhuizing naar Rotterdam niet beperkt.

Door de hierboven genoemde feiten en omstandigheden in overweging te nemen, zal het verzoek op vervangende toestemming tot verhuizing met minderjarige kinderen succesvol zijn omdat de motivering, de voorbereidingen en de noodzaak van verhuizing aangetoond zijn.

Het antwoord op de centrale vraag luidt als volgt:
"*Welk advies valt op grond van literatuur- en jurisprudentieonderzoek te geven over het belang van de autonomie van de verhuizende ouder in zaken van vervangende toestemming op grond van art. 1:253a lid 1 BW?"*

Om terug te komen op het belang van de autonomie van de verhuizende ouder in zaken van vervangende toestemming, is in eerste instantie ieder ouder vrij om met de minderjarige kinderen elders een nieuw bestaan op te bouwen. Tegenover dit recht staan het belang van de kinderen en het recht van de andere ouder om niet beperkt te worden in hun contact. Echter, wanneer de verhuizende ouder de verhuizing goed voorbereidt en de noodzaak daarvan motiveert, kan het belang van de ouder om te verhuizen prevaleren, mits de andere

ouder niet in zijn rechten wordt getroffen en de belangen van de kinderen door de verhuizing niet worden geschaad. Door een veelvoud aan uitspraken met elkaar te vergelijken geeft de analyse in bijlage 1 een aardig beeld van de wijze waarop de rechter bij zijn beslissing tot het verlenen van vervangende toestemming, de belangen beoordeelt. De rechter toetst bij het verlenen van vervangende toestemming voor verhuizing aan de hand van het belang van het kind en de negen criteria die in paragraaf 3.2 zijn behandeld. Echter de rechter houdt rekening met alle omstandigheden van het geval. Indien het belang van de verhuizende ouder zwaarder weegt van de belangden van het minderjarige kind om in zijn vertrouwde omgeving te blijven wonen en het belang van de achterblijvende ouder, wordt vervangende toestemming voor verhuizing verleend. Bovendien zal een dergelijk verzoek alleen slagen als dit naar objectieve maatstaven door de verzoeker wordt onderbouwd. Daarnaast speelt ook de dagelijkse rol van de achterblijvende ouder in de verzorging en opvoeding van het minderjarige kind. Hoe kleiner de rol van de achterblijvende ouder met het kind is, hoe groter de kans op een succesvol beroep op vervangende toestemming voor verhuizing.
Het is dus aan de cliënt om de gewenste verhuizing goed voor te bereiden, alvorens het verzoek tot vervangende toestemming bij de rechtbank wordt ingediend. De verhuizende ouder zal onder andere het volgende dienen te hebben voorbereid: het vinden van een baan, zorg dragen voor een passende woonruimte, het vinden van of zich oriënteren op een geschikte school/opvang, vermijden om halverwege het schooljaar te verhuizen, zich oriënteren op of het vinden van vrijetijdsbesteding en/of sportclubs voor de kinderen en het nakomen van het ouderschapsplan. Ik moet concluderen dat ieder zaak casuïstiek is. Door 26 uitspraken te analyseren en deze met elkaar te vergelijken geeft het een aardig beeld welke feiten en omstandigheden doorslaggevend zijn bij de beoordeling van de vervangende toestemming voor verhuizing.

5.2 Aanbevelingen

Het doel van dit onderzoek is om mevrouw Kramer advies te geven over de weging van de verschillende belangen van rechters van diverse rechtbanken in Nederland in zaken van vervangende toestemming op grond van art. 1:253a lid 1 BW. Naar aanleiding van de conclusie zijn de aanbevelingen uitgewerkt. De conclusie en aanbevelingen tezamen zijn op te vatten als een advies aan mevrouw Kramer over de weging van de verschillende belangen van de verhuizende ouder, van de minderjarige kinderen. Zij kan dit advies vertalen naar handvatten bij nieuwe zaken over vervangende toestemming bij verhuizing.

Uit het onderzoek blijkt dat met een klein meerderheid de vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kinderen wordt afgewezen. Om de kans op een geslaagd beroep op vervangende toestemming voor verhuizing te vergroten wil ik mevrouw Kramer de volgende aanbevelingen doen:

1) Gebruik de feiten en omstandigheden uit paragraaf 3.2 en bijlage 1

Uit paragraaf 3.2 komen veel feiten en omstandigheden naar voren die tot een succesvol beroep hebben geleid, die mevrouw Kramer kan gebruiken bij geschillen omtrent de vervangende toestemming voor verhuizing. Bijvoorbeeld de emotionele noodzaak in een zaak van het hof van Amsterdam.[54] Een ander voorbeeld van de financiële noodzaak tot verhuizing in de zaak van de rechtbank Den Haag d.d. 16 januari 2014.[55] De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid.[56]

Een ander voorbeeld: de leeftijd van het kind kan als een motivering gebruikt worden bij de verlening tot vervangende toestemming voor verhuizing (zie paragraaf 3.2.8).

In de zaak van de rechtbank Amsterdam d.d. 5 april 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:2271, waarin de verzoeker meende dat wonen in Nederland niet vol te houden was, gezien haar taalproblematiek en de extra zorg voor een van haar kinderen. Het was voor de vrouw van belang om dichter bij haar familie en vrienden in Zweden te wonen. Tevens was het in het belang van de kinderen dat de moeder in staat werd gesteld haar leven in haar nieuwe woonplaats op te bouwen. De kinderen waren niet in Nederland geworteld. Bovendien was het oudste kind jonger dan vier jaar. De kans dat het jongste kind op school achter zou lopen was dus klein, omdat de leerplicht in Zweden pas bij de leeftijd van 7 jaar begint. Dit verzoek is toegewezen.

Als mevrouw Kramer een cliënt wil bijstaan die wenst te verhuizen, maar daarvoor geen toestemming krijgt van de ex-partner en dus het geschil bij rechter wil voorleggen, dan kunnen de geanalyseerde uitspraken uit Bijlage 1 worden geraadpleegd. Het kan voorkomen dat zich een soortgelijke situatie voordoet, waardoor de uitsprakenanalyse een bijdrage kan leveren aan de advisering van mevrouw Kramer aan haar cliënt. Het advies aan mevrouw

[54] Hof 22 juli 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:3148.

[55] Rb Den Haag 16 januari 2014, ECLI:NI:RBDHA:2014:984.

[56] Hof 5 juli 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:2654

Kramer is dan ook om de feiten en omstandigheden met de criteria die de rechter toetst bij zijn belangenafweging te vergelijken aan de hand van de in deze scriptie behandelde casus.

2) Checklist en tabel 1 raadplegen

In Bijlage 2 is een checklist opgenomen waarmee onderzocht kan worden of er sprake is van feiten en omstandigheden die de kans op een succesvol verzoek kunnen vergroten. Uit de checklist blijkt hoe groot de kan van slagen is alvorens een verzoek bij de rechter kan worden ingediend. Deze checklist geldt als prognose, maar geeft wel aardig inzicht in hoe groot de kans is tot her verkrijgen van vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kinderen. Daarnaast kan aan de hand van tabel 1 in paragraaf 4.2 een inschatting worden gemaakt om de kans van slagen te beoordelen bij elk van de negen rechtbanken.

3) Recente jurisprudentie bijhouden

Het beroepsproduct en de jurisprudentieanalyse bieden al een handvat om te beoordelen in welke gevallen er toestemming voor verhuizing wel of niet wordt verleend. Regelmatig verschijnt er nieuwe jurisprudentie over vervangende toestemming voor verhuizing. Door deze recente jurisprudentie bij te houden komt er meer duidelijkheid over welke feiten en omstandigheden doorslaggevend zijn bij de verlening van vervangende toestemming voor verhuizing met minderjarige kind.

Uitsprakenlijst

Negen uitspraken waarin vervangende toestemming voor verhuizing is toegewezen:

Rechtbank Middelburg, 11-08-2010, ECLI:NL:RBMID:2010:BQ6337

Rechtbank Den Haag, 16-01-2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:984

Rechtbank Limburg, 16-04-2014, ECLI:NL:RBLIM:2014:4046

Rechtbank Overijssel, 04-11-2014, ECLI:NL:RBOVE:2015:5788

Rechtbank Overijssel, 10-10-2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:4869

Rechtbank Amsterdam, 22-03-2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:1795

Rechtbank Midden-Nederland, 15-06-2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:2947

Rechtbank Den Haag, 01-03-2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2439

Rechtbank Rotterdam, 23-08-2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9590

Zeventien uitspraken waarin vervangende toestemming voor verhuizing is afgewezen:

Rechtbank Groningen, 31-01-2012, ECLI:NL:RBGRO:2012:BV2845

Rechtbank Noord-Holland, 11-06-2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:3470

Rechtbank Den Haag, 09-06-2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:7593

Rechtbank Den Haag, 28-08-2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:12153

Rechtbank Overijssel, 02-12-2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:5810

Rechtbank Noord-Holland, 08-06-2016, ECLI:NL:RBNHO:2016:4687

Rechtbank Den Haag, 16-06-2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:17166

Rechtbank Den Haag, 15,06-2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:8079

Rechtbank Noord-Holland, 16-08-2017, ECLI:NL:RBNHO:2017:6984

Rechtbank Den Haag, 19-10-2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:11976

Rechtbank Overijssel, 22-12-2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:4822

Rechtbank Rotterdam, 01-02-2018, ECLI:NL:RBROT:2018:2716

Rechtbank Amsterdam, 14-02-2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:754

Rechtbank Rotterdam, 16-05-2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9423

Rechtbank Den Haag, 07-07-2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2653

Rechtbank Rotterdam, 20-07-2018, ECLI:NL:RBROT:2018:10120

Rechtbank Rotterdam, 23-08-2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9589

Bronnenlijst

Literatuur

Van Mourik & Nuytinck 2015

Mr. M.J.A. van Mourik & mr. A.J.M. Nuytinck, '*Personen- en Familierecht, Huwelijksvermogensrecht en Erfrecht*', 6e druk, Deventer: Kluwer 2015.

Vlaardingerbroek e.a. 2011

Mr. P. Vlaardingerbroek, mr. K. Blankman, mr. A.P. van der Linden, mr. E.C.C. Punselie & mr. W.M. Schrama, '*Het hedendaagse Personen- & Familierecht*', Deventer: Kluwer 2011. EDITIE 2017

Wortmann & Duijvendijk-Brand 2015

Prof. mr. S.F.M. Wortmann & mr. J. Duijvendijk-Brand, '*Compendium Personen-en Familierecht*', Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Overige bronnen

Kamerstukken II 1992/1993 23 012 nr. 3.

Elektronische bronnen

Boutadvocaten.nl

'*Toestemming nodig voor verhuizing*?', Boutadvocaten, boutadvocaten.nl.

CBS.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), *Huwelijksontbindingen; door echtscheiding en door overlijden*, 11 juni 2017, CBS.nl (zoek op: 'huwelijksontbinding').

CBS.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), '*Minder huwelijken, meer partnerschappen'*, Centraal Bureau voor de Statistiek, 10 juni 2016, CBS.nl.

CBS.nl

'*Recordaantal Nederlanders verhuisd',* Centraal Bureau voor de Statistiek, 2 juni 2017, CBS.nl.

Christopher, EB 2015/3

T.C.P. Christopher, 'Vervangende toestemming voor verhuizing?' *Tijdschrift voor scheidingsrecht 2015/3, Afl. 1.*

Familierechtadvocaten.nl

Verhuizen met kind zonder toestemming van de andere ouder of van de rechter', 1 juni 2017, familierechtadvocaten.nl.

Familierechtadvocaten.nl

'Verhuizen met kind', 1 juni 2017, familierechtadvocaten.nl.

Groenleer 2008

M. Groenleer, 'Handleiding bij verhuizing met kinderen na echtscheiding', EB 2008, 35, onder 'feiten en omstandigheden' en 'co-ouderschap'.

Heida, EB 2017/68

A. Heida, 'Echtscheiding en vechtscheiding', *Tijdschrift voor scheidingsrecht 2017/78, Afl.9.*

Huveradvocaten.nl

I. Vorbach, '*Vervangende-toestemming-voor-verhuizing'* Huveradvocaten*,* 1 september 2015, huveradvocaten.nl.

Ibili 2009

F. Ibili, 'Het verplichte ouderschapsplan in grensoverschrijdende zaken', FJR 2009, 118, p. 323-328.

Liefaard, FJR tijdschrift

Prof. Mr. T. Liefaard, 'Rechtspositie minderjarige',
FJR Tijdschrift voor Familie- en jeugdrecht maart 2015, afl. 3.**Schrama 2010**
W.M. Schrama, 'Verhuizen na scheiding: geen winnaars, veel verliezers', FJR 2010, p. 233.

Timmermans 2011

L. Timmermans, 'De verhuisclausule in het ouderschapsplan', Het Kind Eerst 2011, nr. 7.

Vonk, REP 2013/4

M.J. Vonk, ‘Verhuizen met kinderen na scheiding’, REP2013/4.

Wortmann 2013

Prof. mr. S.F.M. Wortmann,’vervangende toestemming verhuizing, NJB 2013/2202

Bijlagen

Bijlage 1: Jurisprudentieanalyse

ECLI:NL:RBMID:2010:BQ6337 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. *Emotionele noodzaak en sociale netwerk:* In de huidige emotionele periode van de echtscheiding vindt de verzoeker steun bij haar familie die in het noorden van Limburg woont. Voorts weegt bij haar keuze mee dat zij, nu zij zoals zij stelt in het huwelijk erg onder druk van de man heeft gestaan, ook in letterlijke zin afstand moet nemen om los van de man te komen.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *De minderjarige verblijft langer bij de vader.*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. Het contact tussen de minderjarige en de niet-verhuizende ouder zal worden beperkt, maar naar het oordeel van de rechtbank niet op een onaanvaardbare wijze. Die beperking wordt voldoende gerechtvaardigd door het belang van de minderjarige om bij haar moeder te blijven. Tevens wordt deze contactvermindering gecompenseerd door in de vakanties langer bij de vader te verblijven.
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. De minderjarige zal een weekend per veertien dagen van vrijdagmiddag tot zondagavond, naast langer durende contacten in de vakanties, bij vader te verblijven.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Aangezien de minderjarige al eerder verhuisd is, is bekend dat de minderjarige zonder moeite een nieuwe sociaal netwerk kan opbouwen. Bovendien woont zij nog maar kort in de huidige woonplaats. Volgens de verzoeker is er al een netwerk in de nieuwe woonplaats bestaande uit familieleden, waaronder in ieder geval de oma van de minderjarige. Ook verandering van de school zal geen bezwaar zijn omdat de minderjarige in het nieuwe schooljaar in een nieuwe klas terecht zou komen, wanneer de minderjarige in de huidige woonplaats zou blijven.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2014:984 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe baan/werkgelegenheid financiële- en economische noodzaak. Gezien haar academische niveau dient de moeder een verglijkbare functie (jurist) te vinden. De moeder heeft er alles aan gedaan om aan een baan in de huidige woonomgeving te komen. Helaas is dat niet gelukt. Dit blijkt uit verklaringen van haar coach/mobiliteitsadviseur. De rechtbank heeft geoordeeld dat de moeder zich voldoende heeft ingespannen om een baan in de directe omgeving te vinden. Onder die omstandigheden kan haar niet worden verweten dat zij een baan in de nieuwe woonplaats heeft geaccepteerd. Gebleken is dat de moeder in 2010 heeft vernomen dat in het kader van de bezuinigingen haar functie bij het [werkgever moeder] zou komen te vervallen, waarmee gegeven is dat het, gelet op de financiële behoeften van haar gezin, voor haar noodzakelijk is een nieuwe functie op vergelijkbaar (salaris)niveau te kunnen bekleden. Dit is een economische noodzaak.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. Zij heeft een huurwoning geaccepteerd per 1 januari 2014, in de nabijheid van haar werk. De school waar zij de minderjarigen wil plaatsen is op zeer korte afstand van deze woning gelegen.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. De rechtbank acht het voorts redelijk dat de moeder het halen en brengen voor haar rekening neemt.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. De vader heeft er op gewezen dat zijn contact met de minderjarigen beperkt wordt en dat hij vreest steeds meer buiten beeld te raken, gezien de moeizame relatie tussen de partijen. De rechtbank is van oordeel dat deze belangen minder zwaar wegen dan de economische belangen, mede omdat hieraan aandacht kan worden besteed bij het vastleggen van een zorgregeling en de moeder gehouden zal zijn de belangen van de vader en de minderjarigen in dit verband in het oog te houden en te respecteren.
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. De huidige zorgregeling houdt in dat de minderjarigen bij de vader zijn de ene week van zaterdagochtend 10.00 uur tot dinsdagochtend naar school en de andere week van maandagochtend 8.00 uur tot dinsdagochtend naar school, de helft van de schoolvakanties en feestdagen en op Vaderdag. De rechtbank overweegt dat, nu de vader gemotiveerd heeft betwist dat hij niet op zaterdag voor de minderjarigen zou kunnen zorgen, een zorgregeling van vrijdagmiddag tot zondagavond in de rede ligt. Daarbij wordt nog betrokken dat ook de huidige zorgregeling een weekend in de veertien dagen omvat. De rechtbank acht het in het belang van de minderjarigen dat zij een weekend per veertien dagen bij de vader verblijven, alsmede iedere maandag, waarbij de vader die dag naar [nieuwe woonplaats moeder] komt, gedurende de lunch en na school.

De rechtbank merkt op dat ingeval de minderjarigen op een vrijdag of maandag vrij van school zijn, bijvoorbeeld door een roostervrije dag, deze dagen aan het weekend bij de vader gevoegd dienen te worden en dat de moeder zich hierin flexibel dient op te stellen.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. *X*
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBLIM:2014:4046 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. De moeder wil graag samen met de minderjarige een nieuw gezinsverband vormen met haar huidige partner, die reeds in Banholt woont en met wie zij een serieuze relatie heeft. Het oordeel van de rechtbank is dat de moeder een zwaarwegend belang heeft bij de voorgenomen verhuizing naar Banholt.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. De verzoeker heeft de verhuizing op alle gebieden tot in detail voorbereid.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. Er is sprake van een sterk verslechterde oudercommunicatie. De verzoeker heeft de vader bewust niet geïnformeerd over de voorgenomen verhuizing. Naar oordeel van de rechtbank is het van groot belang om de onderlinge communicatie te verbeteren. De slaagkans daarvan is niet woonplaatsafhankelijk.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. De minderjarige koestert sterke loyaliteitsgevoelens ten opzichte van de vader en geniet van de contactmomenten die zij met de vader heeft. In tegenstelling tot de Raad voor de Kinderbescherming is de rechtbank van oordeel dat een verhuizing naar Banholt de band tussen de vader en de minderjarige niet hoeft aan te tasten. De reisafstand tussen Banholt en Weert is immers niet zodanig dat nakoming van de huidige zorgregeling niet langer mogelijk is.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De minderjarige is gediagnosticeerd met een autismestoornis en het P5-syndroom. Zij heeft daarom behoefte aan duidelijkheid en structuur. De moeder heeft klaarblijkelijk geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat de vader niet zou instemmen met de voorgestane verhuizing naar Banholt. Hierdoor is voor de minderjarige een onzekere en tevens onrustige situatie ontstaan, hetgeen uiteraard niet in haar belang is. De raad vreest dat de verstoorde communicatie tussen de ouders door de verhuizing nog meer zal verslechteren. Daar komt bij dat de minderjarige sterke loyaliteitsgevoelens heeft ten opzichte van de vader. Wanneer de moeder naar Banholt verhuist, zal het contact met de vader worden beperkt, zowel in duur als in frequentie. Dit acht de raad, gelet op de belangen van de minderjarige, onwenselijk.
De kosten van omgang na de verhuizing. De moeder is bereid om in financiële zin bij te dragen aan het in standhouden van de contactregeling tussen de vader en de minderjarige. De moeder verwacht dat de minderjarige goed zal gedijen in Banholt, temeer nu de minderjarige de weekenden in Banholt als prettig ervaart.

ECLI:NL:RBOVE:2015:5788 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe baan en nieuwe partner De moeder kan door de nieuwe baan te accepteren haar uren uitbreiden, waardoor zij de minderjarige financieel meer kan bieden. Ook is zij niet meer aangewezen op een aanvullende bijstandsuitkering. De wens van de moeder om te verhuizen naar [plaats] is overwegend ingegeven door het feit dat zij sinds april 2015 een fulltimebaan als bedrijfsleidster heeft gevonden in [plaats] en het is haar wens om daar een nieuw leven met haar nieuwe partner te kunnen opbouwen. Naar het oordeel van de kinderrechter heeft de moeder genoeg aannemelijk gemaakt dat er sprake is van enige noodzaak tot verhuizing naar [plaats], gelet op de werkomstandigheden van moeder.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. De rechter merkt voorts op dat de moeder de verhuizing in alle opzichten goed heeft voorbereid en doordacht. De moeder heeft informatie ingewonnen over een geschikte school, waarbij zij rekening heeft gehouden met de adviezen van de huidige school van de minderjarige. Daarnaast heeft zij haar werk afgestemd op de schooltijden van de minderjarige. Indien de moeder in de avonduren moet werken, zorgt haar partner voor de minderjarige.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Ter zitting hebben de ouders desgevraagd geantwoord dat - mocht het verzoek van de moeder worden toegewezen - zij verwachten dat de zorgregeling die nu doordeweeks plaatsvindt, wordt gewijzigd. De kinderrechter laat de concrete invulling van de zorgregeling vooralsnog over aan de ouders, temeer nu de ouders hierover geen beslissing hebben gevraagd.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. De kinderrechter acht het in het belang van de vader en de minderjarige dat zij regelmatig contact hebben en dat er een ruime zorgregeling tussen de vader en de minderjarige blijft. Vooralsnog is niet gebleken dat een verhuizing van de moeder met de minderjarige naar [plaats] voor de vader zal leiden tot een wezenlijke verandering in de contacten ten opzichte van de op dit moment geldende verdeling van de zorg- en opvoedingstaken. De reisafstand tussen [woonplaats] en [plaats] van ongeveer 20 kilometer levert naar het oordeel van de kinderrechter voor de minderjarige ook geen grote belasting op. Ondanks de verhuizing kan het contact tussen de vader en de minderjarige op een aanvaardbare wijze in stand worden gehouden.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Gelet op de leeftijd van de minderjarige hoeft de sociale leefomgeving van de minderjarige niet nadelig te zijn na de verhuizing. De moeder heeft over de gevolgen voor het kind nagedacht en is van mening dat zij hem daar rust en stabiliteit kan bieden.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe partner, nieuw gezinsleven, gezingsuitbreiding en dicht bij de familie. De wens van de moeder om te verhuizen naar [plaats 1] is overwegend ingegeven door haar persoonlijke wens om terug te keren naar haar familie, om daar een nieuw leven met haar partner op te bouwen, om samen een stabiel gezin te vormen en om eventueel het gezin uit te breiden. De kinderrechter acht de wens van de moeder begrijpelijk.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. De kinderrechter merkt op dat de moeder de verhuizing goed heeft voorbereid en doordacht. Het tijdsverloop van zes jaar heeft laten zien dat de relatie van de moeder en haar partner standhoudt. De moeder heeft al langere tijd de wens om te verhuizen.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. De moeder handelt niet overhaast en neemt ook alternatieve oplossingen in overweging. Zo heeft de moeder overwogen om de woning van haar partner in [plaats 1] te verkopen en in [plaats 2] te blijven wonen. De moeder stelt dat dit alternatief niet haalbaar is, gezien de financiële situatie die daaruit zal volgen. Daarnaast is ter zitting van 28 september 2016 een alternatief aan bod gekomen, waarbij de moeder zou kunnen verhuizen en de kinderen bij de vader in [plaats 2] zouden kunnen wonen. De moeder gaf te kennen bereid te zijn om een zorgregeling voor zichzelf te treffen, mits zij ervan uit kan gaan dat de vader op tijd thuis is. Nu dit niet altijd het geval is, ziet de moeder geen andere mogelijkheid dan te verhuizen naar [plaats 1]. De kinderrechter benadrukt dat het in het geval van een verhuizing belangrijk is om tegemoet te komen aan de belangen van de vader. De vader heeft immers recht op contact en omgang met zijn kinderen en hecht hier ook veel belang aan. In dit kader stelt de moeder een zorgregeling voor waarbij de kinderen het ene weekend van vrijdag 15.00 uur tot maandagochtend voor school en het andere weekend van vrijdag 15.00 uur tot zaterdagochtend 12.00 uur bij de man verblijven. Daarnaast stelt de moeder voor dat de kinderen in de voorjaars- en de herfstvakantie, alsmede gedurende de helft van de zomer en de kerstvakantie bij de vader verblijven. De kinderrechter acht een zorgregeling geschikter, waarbij de kinderen twee van de drie weekenden van vrijdagmiddag 15.00 uur tot zondagavond 19.00 uur bij vader zullen verblijven. Zodoende kunnen de kinderen hun vader vaker zien en kunnen zij daarnaast hun sociale leven in [plaats 2] voortzetten.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. ***Voor verhuizing:*** De huidige zorgregeling houdt in dat de kinderen de ene week bij de vader en de andere week bij de moeder verblijven, waarbij het wisselmoment ligt op vrijdagmiddag na school. Daarnaast verblijven de kinderen op woensdagmiddag na school tot 19.00 uur bij de andere ouder. Uit de overlegde stukken en de behandeling ter zitting blijkt dat de vader, ondanks dat hij veel werkt, zijn uiterste best doet om er zoveel mogelijk voor de kinderen te zijn. Zo heeft de vader zijn werktijden aangepast teneinde eerder thuis te kunnen zijn dan wel thuis te kunnen werken. De

kinderrechter complimenteert de vader voor zijn goede inzet. Desondanks is de kinderrechter van oordeel dat de moeder voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de vader de huidige regeling niet in voldoende mate nakomt. Het lukt de vader niet altijd om op tijd thuis te zijn om de kinderen na schooltijd op te vangen.

***Na verhuizing**:* In dit kader stelt de moeder een zorgregeling voor waarbij de kinderen het ene weekend van vrijdag 15.00 uur tot maandagochtend voor schooltijd en het andere weekend van vrijdag 15.00 uur tot zaterdagochtend 12.00 uur bij de man verblijven. Daarnaast stelt de moeder voor dat de kinderen in de voorjaars- en de herfstvakantie, alsmede gedurende de helft van de zomer en de kerstvakantie bij de man verblijven. De kinderrechter acht een zorgregeling waarbij de kinderen twee van de drie weekenden van vrijdagmiddag 15.00 uur tot zondagavond 19.00 uur bij vader verblijven, geschikter.

De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen.

De verhuizing brengt uiteraard wel een verandering van de woon- en sociale leefomgeving van de kinderen met zich mee. De kinderrechter neemt daarbij in overweging dat de kinderen door middel van het tijdsverloop van inmiddels zes jaar ook een vertrouwde omgeving in [plaats 1] hebben opgebouwd. Zo gaan de kinderen daar naar gymles, hebben zij vriendinnetjes, kunnen zij het goed vinden met de kinderen van de partner van de moeder en hebben zij de familie van de moeder om zich heen. Ook de Raad voor de Kinderbescherming is van mening dat de kinderen zich zowel in [plaats 2] als in [plaats 1] op hun gemak voelen. De Raad komt tot de conclusie dat de kinderen in staat zijn zich aan te passen, indien de verhuizing met moeder mocht plaatsvinden, maar naar het oordeel van de Raad dient de verhuizing niet direct het belang van de kinderen. Nu de kinderen een vertrouwde omgeving in [plaats 1] hebben opgebouwd, hoeft een wijziging van de woon- en sociale leefomgeving naar het oordeel van de kinderrechter niet nadelig te zijn voor de kinderen.

De kosten van omgang na de verhuizing.

X

ECLI:NL:RBAMS:2017:1795 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. De wens van de man om te verhuizen naar [plaats] is overwegend ingegeven door zijn persoonlijke wens om bij zijn huidige vriendin te gaan wonen, om met haar en [de minderjarige] een nieuw leven op te bouwen. Daarnaast stelt de man per 7 april 2017 een baan te hebben gevonden in de buurt van [plaats], te weten in [plaats]. De rechtbank acht de wens van de man om te verhuizen dan ook begrijpelijk.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. De vader is bereid de minderjarige heen en weer te brengen naar de moeder.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. De man brengt [minderjarige] thans om het weekend op vrijdag naar de vrouw en haalt hem zondag weer op bij de vrouw. De man heeft aangeboden deze ingekorte regeling op zijn kosten voort te zetten. Nu [de minderjarige] zelf heeft opgemerkt dat zijn contact met de vrouw in de afgelopen periode niet altijd even goed is geweest en hij liever niet te lang bij de vrouw wenst te verblijven, is de rechtbank van oordeel dat een verhuizing niet tot problemen zal leiden bij de nakoming van de thans lopende zorgregeling en tevens niet zal betekenen dat het contact dat de vrouw met [minderjarige] heeft, onredelijk wordt beperkt.
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Momenteel geldt de bij beschikking van 14 maart 2012 vastgestelde zorgregeling. Deze zorgregeling houdt in dat [de minderjarige] eenmaal per twee weken van donderdag tot en met zondag bij de vrouw is. Uit de overgelegde stukken en de behandeling ter zitting blijkt dat deze regeling in het afgelopen halfjaar niet goed is gelopen, maar dat de regeling recent weer is opgestart.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De minderjarige heeft tijdens het kinderverhoor aangegeven graag met de vader naar Zeeland te verhuizen, geen moeite heeft zijn vriendjes achter te laten en enthousiast te zijn over de nieuwe school in de nieuwe woonplaats. De rechtbank acht geen nadelige gevolgen door de verhuizing voor de minderjarige. Daarnaast geeft de minderjarige te kennen vaak ruzie te hebben met de moeder als hij bij haar is. Wel heeft [minderjarige] moeite met de pleegzoon die ook in het gezin woont, maar dat probleem lijkt wel te hanteren door de vriendin van de vader. Gelet op het voorgaande, acht de rechtbank de verandering van de woon- en sociale leefomgeving van [minderjarige] die de verhuizing met zich mee zal brengen, niet nadelig voor [de minderjarige].
De kosten van omgang na de verhuizing. De man brengt [de minderjarige] om het weekend op vrijdag naar de vrouw en haalt hem zondag weer op bij de vrouw. De man heeft aangeboden deze ingekorte regeling op zijn kosten voort te zetten na de verhuizing.

ECLI:NL:RBMNE:2017:2947 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe partner, woont in een woning van de tussenvoorziening waar zij binnenkort uit moet. De rechtbank is van oordeel dat de moeder haar wens om te verhuizen naar [woonplaats] en de persoonlijke noodzaak daarvan voldoende aannemelijk heeft gemaakt. Zij heeft aannemelijk gemaakt dat sprake is van een bestendige relatie met haar nieuwe partner en bovendien dat haar nieuwe partner door zijn werk gebonden is aan de omgeving van [woonplaats]. De rechtbank is daarom van oordeel dat [verweerster] een zwaarwegend belang heeft bij een verhuizing met [kind].
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. De partijen hebben ter zitting beide verklaard dat de onderlinge communicatie is verbeterd en dat de huidige omgangsregeling goed verloopt. De partijen hebben onder meer afgesproken op 1 juni 2017 samen de nieuwe school van [kind] in [woonplaats] te bezoeken en zij hebben gezamenlijk met [kind] een avond de avondvierdaagse gelopen. De rechtbank vindt het positief dat de ouders in staat zijn op deze positieve wijze invulling te geven aan hun ouderschap. Voor [kind] is het belangrijk om te zien en te ervaren dat zijn ouders er samen voor hem kunnen zijn.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. De verhuizing van [verweerster] met [kind] zal naar het oordeel van de rechtbank niet resulteren in een vermindering of beperking van het contact tussen [verzoeker] en [kind].
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Het belang van [verzoeker] betreft de mate waarin hij bij de verzorging en opvoeding van de minderjarige betrokken kan zijn en de wijze waarop dat van invloed zal zijn op zijn relatie met hem. Ook dit is een zwaarwegend belang.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De rechtbank overweegt dat een verandering van de woon- en sociale leefomgeving voor kinderen in beginsel ingrijpend is en een beroep doet op hun aanpassingsvermogen. In het huidige geval verblijft [kind] al regelmatig in [woonplaats] en hij heeft daar ook vriendjes. Naar het oordeel van de rechtbank is er geen aanleiding om aan te nemen dat een verandering van omgeving voor [kind] te belastend zou zijn. Bovendien acht de rechtbank aannemelijk dat de door [verweerster] beoogde nieuwe gezinssituatie kan bijdragen aan een stabiele omgeving voor [kind].
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2018:2439 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe baan (bij familiebedrijf) De moeder heeft geen betaalde baan en zij heeft na haar middelbare school geen vervolgopleiding afgerond. De voorgenomen verhuizing van de moeder met [minderjarige] en haar partner naar [geboorteplaats moeder] zou de moeder in de gelegenheid stellen terug te keren naar de omgeving waar zij als gezin zijn gestart en het familiebedrijf gezamenlijk met haar ouders en haar partner te runnen. Aldus zal zij zich naast het moederschap verder kunnen ontwikkelen, terwijl in de opvang van [minderjarige] mede door de grootmoeder van moederszijde kan worden voorzien. Hoewel er bij de moeder geen absolute economische of andere noodzaak voor de verhuizing bestaat, is de rechtbank van oordeel dat de moeder met het voorgaande een relevant belang heeft om (terug) te verhuizen naar [geboorteplaats moeder]. De rechtbank neemt hierbij haar jonge leeftijd ten tijde van de geboorte van [minderjarige] in aanmerking en het feit dat zij (mede daardoor) tot op heden nog geen opleiding heeft kunnen volgen of zich professioneel heeft kunnen ontwikkelen. Daarbij is het voor de rechtbank voldoende aannemelijk geworden dat het de bedoeling is dat de moeder met haar partner in ieder geval zal gaan werken of zal deelnemen in het familiebedrijf.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. Wel brengt de verhuizing de nodige reistijd met zich mee voor zowel de vader als voor [minderjarige]. De moeder heeft aan de vader compensatie en alternatieven heeft aangeboden om de gevolgen van de voorgenomen verhuizing te verzachten. De moeder heeft aangeboden om de reiskosten voor de zorgregeling van de vader voor haar rekening te nemen en ter zitting heeft de moeder haar aanbod uitgebreid, in die zin dat zij het halen en brengen van [minderjarige] in het ene weekend volledig voor haar rekening zal nemen. In het andere weekend geldt haar eerdere aanbod, namelijk dat zij [minderjarige] naar de vader zal brengen in [woonplaats vader] op vrijdagavond en op zondagavond naar [plaatsnaam] zal komen om [minderjarige] daar te halen. Deze voorstellen van de moeder, waarbij zij de reiskosten volledig betaalt en het merendeel van het reizen voor haar rekening neemt, biedt naar het oordeel van de rechtbank voldoende compensatie voor de vader. Gelet op het voorgaande zal de rechtbank in het kader van de zorgregeling het halen en brengen bepalen zoals door de moeder ter zitting is voorgesteld. Alle reiskosten van de vader en [minderjarige] in het kader van de zorgregeling zullen door de moeder worden betaald. Het verzoek van de vader ten aanzien van het halen en brengen in het kader van de vakantieregeling zal de rechtbank toewijzen, nu de rechtbank dit redelijk acht.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*

De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. Bij het oordeel heeft de rechtbank uitdrukkelijk de omstandigheid meegewogen dat de zorgregeling, zoals die op dit moment tussen de vader en [minderjarige] geldt en naar tevredenheid verloopt, na de verhuizing grotendeels in stand kan blijven.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De minderjarige gaat nog niet naar school en heeft nog geen vriendjes. Behalve de reistijd zal er verder niets veranderen in de praktijk voor de minderjarige.
De kosten van omgang na de verhuizing. De moeder is bereid de reiskosten volledig op zich te nemen.

ECLI:NL:RBROT:2018:9590 → toegewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe partner, nieuwe gezinsleven, ruimere woning van nieuwe partner. De rechtbank vindt de periode die de vrouw in acht heeft genomen om te bezien of haar relatie voldoende stabiel is, toereikend. De vrouw dient in beginsel de gelegenheid te krijgen om ergens anders een leven op te bouwen. Daarbij speelt een rol dat de vrouw en haar nieuwe partner samen ook een minderjarig kind hebben, dat zij gezamenlijk willen opvoeden. Daarnaast heeft de vrouw gesteld dat haar nieuwe partner een koopwoning met voldoende ruimte heeft in Musselkanaal. De vrouw is niet gebonden aan de regio Spijkenisse door werk of een woning.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. Gebleken is dat de verhuizing door de vrouw zorgvuldig is voorbereid. Zij heeft een school gezocht voor de minderjarige. Bovendien verblijft de minderjarige al in Musselkanaal gedurende de weekenden dat hij bij de vrouw is, zodat hij heeft kunnen wennen aan de situatie daar. Daarnaast heeft de vrouw onderbouwd gesteld dat zij contact met de man heeft gezocht om een en ander in onderling overleg te bespreken.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. De vrouw geeft aan compensatie te bieden voor de contactbeperking in de vakanties, de minderjarige naar de vader te brengen en op te halen en de kosten daarvan op zich te nemen.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. De vrouw heeft onderbouwd gesteld dat zij contact met de man heeft gezocht om een en ander in onderling overleg te bespreken.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. De vrouw is zich ervan bewust dat met het reizen tussen Musselkanaal en Schiedam het contact tussen de man en de minderjarige wordt beperkt.
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. De vrouw biedt aan de minderjarige naar de man te brengen en daar op te halen, zoals de partijen in het ouderschapsplan zijn overeengekomen bij een verhuizing buiten een straal van 50 kilometer rond Spijkenisse. De kosten die daarmee gemoeid zijn, neemt de vrouw voor haar rekening. Hiermee is het belang van de minderjarige gediend, aangezien het contact tussen de man en de minderjarige gewaarborgd is.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. *X*
De kosten van omgang na de verhuizing. De minderjarige naar de vader te brengen en op te halen en de kosten daarvan op zich te nemen.

ECLI:NL:RBGRO:2012:BV2845 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Sociale netwerk en familie. Op basis van de gedachten van de verzoeker om frequenter contact met haar familie en een vriendin te onderhouden en daarnaast de gedachte aan haar vroegere binding met de nieuwe woonplaats, heeft de vrouw de noodzaak niet kunnen aantonen.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. De vrouw heeft nog aangevoerd dat zij via haar familie over huisvesting in C. kan beschikken en dat zij misschien parttime kan gaan werken. Deze ontwikkelingen zijn voor de vrouw uiteraard van belang. Echter, de vrouw heeft nog geen zekerheid over de parttimefunctie verkrijgen. Voorts geldt dat de vrouw ook pogingen kan doen om in [D.] of de nabije omgeving een soortgelijk perspectief voor zichzelf te creëren. Niet gebleken is dat zij die pogingen heeft gedaan en dat die zijn gestrand. Op grond van de door de vrouw genoemde ontwikkelingen kan dan ook geen noodzaak tot verhuizing worden aangenomen.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. Het contact met de vader wordt minder vanwege de afstand (185 kilometer).
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De minderjarige heeft vriendjes in de huidige woonplaats. Door de verhuizing zal de minderjarige 185 kilometer van de huidige woonplaats wonen. Hierdoor wordt de continuïteit van woon- en sociale leefomgeving voor de minderjarige ingrijpend verbroken. Het contact met de vader wordt minder vanwege de afstand.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBNNE:2013:3470 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe partner, gezinsvorming, de ruime woning van de nieuwe partner. De nieuwe partner is kostwinner, de vrouw geniet van een uitkering. Onder deze omstandigheden dient het belang van de vrouw bij het starten van een nieuw gezinsleven met haar partner naar oordeel van de rechtbank niet te prevaleren boven de belangen van de kinderen op een voor hen vertrouwde, stabiele leefomgeving. Daarnaast is de noodzaak om op dit moment te moeten verhuizen naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende aangetoond. De vrouw heeft er weliswaar belang bij om uit de bijstandsuitkering te komen en een baan te vinden, opdat zij in haar eigen inkomen kan voorzien, maar zij heeft haar stelling dat samenwonen in Leeuwarden en het netwerk van de nieuwe partner haar kansen op het vinden van werk vergroten, niet aangetoond.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. Naar het oordeel van de rechtbank is het voor de partijen op dit moment niet haalbaar om tot door beide partijen geaccepteerde alternatieven te komen om de gevolgen hiervan voor de kinderen en de vader te verzachten of te compenseren. Het feit dat de kinderen over de verhuizing nog niet zijn geïnformeerd door de vrouw, waardoor bovendien vraagtekens kunnen worden geplaatst bij de mate waarin de verhuizing is voorbereid en de zeer stellige opvatting van de man dat de verhuizing erg snel komt na een korte periode van rust en stabiliteit rondom de omgang, zijn daarbij complicerende factoren. Dat de vrouw wel bereid is om met de man over compensatiemogelijkheden te spreken, doet aan het voorgaande niet af.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. Er is gebleken dat de kwaliteit van de communicatie over de kinderen op dit moment nog altijd te wensen overlaat, dat de partijen elkaar over en weer nog steeds verwijten maken en dat zij niet in staat zijn de onderwerpen die de kinderen betreffen op een adequate en efficiënte wijze met elkaar te bespreken. Daarbij heeft de voorgenomen verhuizing van de vrouw, waartegen de man op dit moment fel gekant is, de verhouding tussen de partijen flink op scherp gezet. Naar het oordeel van de rechtbank bestaat het risico dat de verstandhouding tussen partijen en het overleg over de kinderen verder verslechteren wanneer de vrouw op dit moment verhuist. De contactregeling zal door de verhuizing immers niet alleen onvermijdelijke inhoudelijke wijzigingen ondergaan, maar ook in praktische zin (zoals het halen en brengen) meer van de partijen vragen, waardoor het niet denkbeeldig is dat ook de uitvoering van de regeling in gevaar komt.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. Gelet op alle belangen die tegen elkaar afgewogen zijn, is de rechtbank van oordeel dat op dit moment de belangen van de kinderen bij een onverstoord contact met de man in een voor hen vertrouwde leefomgeving prevaleren boven het belang en de wens van de vrouw om spoedig met de kinderen te verhuizen naar Leeuwarden om daar met haar nieuwe partner een gezinsleven te beginnen. De verzoeken van de vrouw zullen derhalve worden afgewezen.
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. De rechtbank heeft voorts in aanmerking genomen dat de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken sinds de scheiding van partijen in 2009 in meerdere gerechtelijke procedures onderwerp van geschil is geweest. Ook zijn partijen in het verleden doorverwezen naar het traject Ouderschap Na Scheiding (ONS) om in het belang van de kinderen te werken aan de onderlinge communicatie en het vertrouwen in elkaar als ouder. Dit traject werd door de vrouw na het intakegesprek reeds beëindigd. Daarnaast heeft de Raad voor de Kinderbescherming op verzoek van de rechtbank tweemaal advies gegeven over welke verdeling van de zorg- en opvoedingstaken in het belang van de kinderen is.

De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De huidige woonplaats vormt de vertrouwde woon- en leefomgeving van de kinderen, waar zij al hun hele leven naar dezelfde school gaan en verder familie en vrienden hebben alsook hun sociale en maatschappelijke activiteiten en hun vader, met wie zij goed contact hebben. De kinderen zijn in hun huidige woonplaats geworteld. Op dit moment gaat het goed met de kinderen, mede door een goed verloop van de contactregeling. Groningen vormt hun vertrouwde woon- en leefomgeving waar zij al hun hele leven naar dezelfde school gaan, een deel van hun familie en vriendjes en vriendinnetjes hebben, alsook hun sociale en maatschappelijke activiteiten, maar ook hun vader met wie zij een goed contact onderhouden. De kinderen zijn derhalve in Groningen geworteld. Onder deze omstandigheden dient op dit moment het belang van de vrouw bij het starten van een nieuw gezinsleven met haar partner in Leeuwarden naar het oordeel van de rechtbank niet te prevaleren boven de belangen van de kinderen bij een hen vertrouwde, stabiele leefomgeving.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2015:7593 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Ruimere woning, het sociale netwerk en dicht bij de familieleden. De moeder wordt herhaaldelijk geconfronteerd door mensen die over haar belaste verleden weten. Zij wil graag een nieuwe start maken met haar kinderen in een nieuwe woonomgeving. In Friesland zijn meer mogelijkheden voor een betaalbare en ruime woning. Zij heeft in [plaats] in het verleden veel meegemaakt in negatieve zin en heeft hiervan nog altijd veel last. Door in [plaats] te blijven wonen wordt zij herhaaldelijk geconfronteerd met haar belaste verleden. Zij wil daarom graag een nieuwe start maken met haar kinderen in een nieuwe omgeving.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. X
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. X
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. X
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Gelet op de forse afstand tussen Friesland en Leidschendam zal dit belang bij een verhuizing van de moeder met [de minderjarige 1] naar Friesland in het gedrang komen. Immers, hoewel de huidige zorgregeling bij een verhuizing van [de minderjarige 1] naar Friesland kan worden gecontinueerd, zal uitbreiding hiervan niet meer tot de mogelijkheden behoren, zal de reistijd die met de zorgregeling gemoeid is, een behoorlijk beslag leggen op het effectieve vader-zooncontact en zullen de mogelijkheden voor de vader om verder betrokken te raken bij het dagelijks leven van [de minderjarige 1] ernstig worden ingeperkt.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. Het contact tussen de minderjarige en de vader wordt verminderd. De betrokkenheid van de vader bij de ontwikkeling van zijn kind wordt ernstig ingeperkt. De rechtbank acht het ook in het belang van [de minderjarige 1] dat zijn vader (op termijn) een groter deel uitmaakt van zijn leven dan nu het geval is. Deze belangen afwegend is de rechtbank van oordeel dat de belangen van [de minderjarige 1] en de vader om dicht bij elkaar te wonen en frequent contact te hebben, in dit geval voorrang moeten hebben boven het hiervoor omschreven belang van de moeder bij een verhuizing naar Friesland. De rechtbank zal het verzoek van de moeder tot vervangende toestemming om met [de minderjarige 1] naar de gemeente Zuidwest-Friesland te verhuizen, dan ook afwijzen.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. *X*
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2015:12153 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Woningnood. De vrouw heeft onvoldoende aangetoond geen woning in de omgeving te vinden. De rechtbank begrijpt de wens van de vrouw om haar leven ergens anders op te bouwen, maar gelet op het feit dat de partijen samen twee kinderen hebben, kan van de vrouw een grotere inzet en moeite worden verwacht om in Leiden, dan wel in de omgeving daarvan, een andere woning te vinden, om zo de veranderingen voor de minderjarigen beperkt te houden.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. Ook zijn door de vrouw geen alternatieven en maatregelen geboden om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarigen en de man in tijd en financieel te verzachten of te compenseren.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. De vrouw heeft op geen enkele wijze reëel overleg met de man gevoerd over haar voorgenomen verhuizing. Voorts hebben de partijen beide ter zitting aangegeven dat er thans nauwelijks communicatie en overleg is, hetgeen het risico op nog verdere inperking van het contact tussen de minderjarigen en hun vader verhoogt.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. Door een verhuizing naar Brabant wordt het contact tussen de man en de minderjarigen ingeperkt, aangezien de zorgregeling die de partijen na hun uiteengaan overeen zijn gekomen, mede voorzag in contact doordeweeks.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De rechtbank neemt in aanmerking dat de minderjarigen door een verhuizing naar Brabant van school zouden moeten veranderen en dat ook het overige sociale leven van de minderjarigen een grote verandering zal ondergaan. Continuering van de huidige (sport)clubs en de omgang met vriendjes en vriendinnetjes zal vanuit Brabant moeizaam zijn. Gelet op de feiten en omstandigheden en gelet op het feit dat de echtscheidingsprocedure tussen de partijen nog aanhangig is, zal de rechtbank het verzoek van de vrouw om vervangende toestemming voor verhuizing afwijzen.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBOVE:2015:5810 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe partner, zwanger van nieuwe partner en de moeder kan in het bedrijf van de nieuwe partner werken. De moeder verblijft af en toe in de woonplaats van de partner en de kinderen hebben daar inmiddels vriendjes. De moeder heeft de noodzaak van een verhuizing onvoldoende aannemelijk gemaakt. Tevens heeft de moeder niet aannemelijk gemaakt dat de partner van de moeder niet naar de woonplaats van de moeder kan verhuizen. De kinderrechter is van oordeel dat de moeder de noodzaak van een verhuizing naar [plaats 1] onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt. Ten tijde van de hoger beroepsprocedure in 2014 heeft de moeder te kennen gegeven dat zij, als gevolg van de slechte financiële situatie van haar toenmalige werkgever, op 30 juni 2014 een beëindigingsovereenkomst heeft ondertekend en dat haar arbeidsovereenkomst per 1 september 2014 zou eindigen. Per eind september 2014 zou zij een WW-uitkering ontvangen. Echter, gebleken is dat de moeder sinds april 2015 werkzaam is bij [X] te [plaats 3]. Zij beschikt derhalve over eigen inkomsten en wat dat betreft bestaat er geen financiële noodzaak tot verhuizing naar [plaats 1]. Voorts heeft de moeder naar het oordeel van de kinderrechter niet aannemelijk gemaakt dat de partner van de moeder niet kan verhuizen naar de regio Twente.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. Compensatie in de vakanties biedt geen soelaas nu de vader onweersproken heeft gesteld dat hij over vijf weken vakantie per jaar beschikt en deze nu al aanwendt om de helft van de vakanties en feestdagen met de kinderen door te brengen. Over meer vakantiedagen beschikt de vader niet. Daarbij komt dat de vakanties een probleem worden vanaf het moment dat zijn zoontje uit de relatie met zijn huidige partner naar school gaat en de kinderen dan in verschillende vakantieregio's wonen.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. Tot slot merkt de kinderrechter op dat niet is gebleken dat de moeder de verhuizing in alle opzichten goed heeft voorbereid en doordacht. De moeder heeft weliswaar informatie ingewonnen betreffende een geschikte school en sportactiviteiten voor de kinderen om een verhuizing voor de kinderen zo goed mogelijk te laten verlopen, maar een goede voorbereiding en een goed doordenken van de financiële aspecten van haar nieuwe relatie en een eventuele verbreking hiervan, zijn vooralsnog niet gebleken.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. De kinderrechter is van mening dat de belangen van de kinderen van een onverstoord contact met de vader in een voor hen vertrouwde leefomgeving in deze zaak dienen te prevaleren boven het belang en de wens van de moeder om te verhuizen naar [plaats 1] om daar haar leven opnieuw in te richten.
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. De kinderen hebben nu elke week contact met de vader en hun halfbroertje. Door de verhuizing

zal dat een weekend in de veertien dagen worden. Daarenboven acht de rechtbank de reisafstand van 300 kilometer voor de kinderen erg belastend.

De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen.

De kinderrechter constateert dat de thuisplek en het maatschappelijke netwerk van de kinderen in [plaats 3] liggen, alwaar zij hun vriendjes en school hebben. Met de raad is de kinderrechter van oordeel dat de moeder belang heeft bij een verhuizing en samenwoning met haar partner en het kindje dat geboren gaat worden. Van enig belang van de kinderen, die op dit moment frequent contact hebben met hun vader en hun halfbroertje in de nabije omgeving van hun woning, bij een verhuizing naar [plaats 1] is geen sprake. De kinderen hebben hun vertrouwde leefomgeving in [plaats 3]. Indien de kinderen verhuizen, is het aannemelijk dat zij door de omgangsregeling met de vader in [plaats 3] zeer lastig kunnen deelnemen aan (team)sporten, omdat in de weekenden wedstrijden gespeeld worden waaraan zij dan om de week niet kunnen deelnemen. Ook de mogelijkheid van de vader om actief betrokken te zijn bij de sportbeoefening van de kinderen zal vermoedelijk verminderen.

De kosten van omgang na de verhuizing.

De moeder heeft aangevoerd de kosten van het brengen en ophalen op zich te nemen.

ECLI:NL:RBNHO:2016:4687 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Financiële noodzaak De rechtbank is van oordeel dat er geen sprake is van de door de moeder gestelde noodzaak. De moeder beoogt met haar verhuisplan een voor haar en de kinderen ideaal leven elders op te bouwen. Zij heeft daarbij naar het oordeel van de rechtbank te weinig oog voor de bestaande zorgverdeling en de contactmogelijkheden tussen de vader en de kinderen.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. De regeling betreffende de verzorging van de kinderen op grond van het ouderschapsplan is alleen uitvoerbaar als de ouders bij elkaar in de buurt wonen. Handhaving van de zorgtaken is door de verhuizing van de moeder niet haalbaar.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. X
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. *X*
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2016:17166 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. De moeder is al verhuisd naar de nieuwe woonplaats. De rechtbank overweegt ten overvloede, hoewel dit niet aan haar is om te besluiten, dat zij het zou toejuichen als de moeder in het belang van de minderjarigen dichterbij dan wel in [woonplaats vader] zou gaan wonen, zodat de co-ouderschapregeling kan worden hervat. Het is voor de minderjarigen immers van belang zoveel mogelijk contact met beide ouders te hebben.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De rechtbank acht het in het belang van de minderjarigen dat er zoveel mogelijk continuïteit in hun opvoedings- en verzorgingssituatie is. Er is gebleken dat het centrum van het leven van de minderjarigen [2. minderjarige] en [3. minderjarige] zich vanaf hun geboorte en voor [1. minderjarige] sinds 2005 ([1.minderjarige] was toen nog geen jaar oud) afspeelt in [woonplaats vader]. De minderjarigen zijn in [woonplaats vader] opgegroeid, gaan daar naar school en hebben daar hun vrienden, clubjes, muziekactiviteiten en sport. Het feit dat de minderjarige [2. minderjarige] nu in [woonplaats moeder] voetbalt en dat de minderjarigen de helft van de tijd daar conform de huidige co-ouderschapsregeling verblijven, verandert dit niet. De rechtbank houdt er verder rekening mee dat [1. minderjarige] naar voren heeft gebracht dat de belangrijkste onderdelen van haar sociale leven, te weten de BSO, haar muziekactiviteiten, de wekelijkse opvang door de grootouders van vaderszijde en het contact met neefjes en nichtjes zich in [woonplaats vader] afspelen en dat zij deze situatie graag wil voortzetten. Het is voor de minderjarigen van groot belang zo veel mogelijk contact met beide ouders te hebben.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2016:8079 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. De moeder is gaan samenwonen met een nieuwe partner en zij is zwanger. Er zijn plannen om te trouwen met de nieuwe partner. Door de moeder is onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de noodzaak om te verhuizen aanwezig is.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. De rechtbank begrijpt de wens van de moeder om te gaan samenwonen met haar partner in [nieuwe woonplaats], maar het is volgens de rechtbank niet gebleken dat de moeder de alternatieven aan de zijde van haar partner (zoals de mogelijkheid dat hij naar [woonplaats] verhuist en op en neer rijdt tussen [nieuwe woonplaats] en [woonplaats]) voldoende heeft onderzocht en laten meewegen. Gelet op de belangen van de minderjarige mag dit wel van de moeder worden verwacht.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. X
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. X
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. X
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. De verhuizing zal leiden tot grote inperking van de huidige zorgregeling. Het verblijf van de kinderen is nu verdeeld tussen beide ouders. Door de verhuizing zouden de kinderen doordeweeks niet bij hun vader kunnen zijn.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. Hoewel de moeder met haar voorstel de frequentie van het contact tussen de vader en de minderjarige tracht te waarborgen, acht de rechtbank de door de moeder voorgestelde zorgregeling, gelet op de reisafstand en -tijd, te belastend voor de minderjarige. Minderjarige zou dan iedere week op woensdagmiddag van [nieuwe woonplaats] naar [woonplaats] moeten reizen. De rechtbank acht het zowel in het belang van de minderjarige als in het belang van de vader dat de vader een belangrijke rol in de verzorging en opvoeding van de minderjarige kan blijven spelen en dat de gelijke verdeling van de zorg, zoals de partijen die zelf hebben afgesproken, blijft bestaan. Overigens heeft de moeder ter zitting zelf aangegeven ook niet akkoord te kunnen gaan met een rol als ‘weekendmoeder’. De rechtbank ziet niet in waarom dat voor de vader anders zou zijn en benadrukt dat het voor de minderjarige zeer waardevol is dat hij momenteel veel contact heeft met beide ouders. Een verhuizing zou de bestaande verhoudingen drastisch veranderen, wat de rechtbank niet in het belang van de minderjarige acht.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Ten slotte neemt de rechtbank in aanmerking dat het sociale leven van de minderjarige door een verhuizing naar de nieuwe woonplaats een grote verandering zal ondergaan: voortzetting van de huidige (sport)clubs en de omgang met familie en vrienden zal vanuit [nieuwe woonplaats] moeizaam zijn. Het voorstel van de moeder dat de minderjarige doordeweeks bij een voetbalclub kan trainen en in het weekend bij zijn oude voetbalclub kan spelen, acht de rechtbank niet wenselijk voor de minderjarige.

De kosten van omgang na de verhuizing. X

ECLI:NL:RBNHO:2017:6984 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Door de fysieke nabijheid van de man voelt de vrouw zich niet vrij. De vrouw heeft al drie jaar een nieuwe relatie. Haar vriend heeft een ruime woning gekocht, die zij huurt. De vriend heeft een aannemersbedrijf. Het arbeidscontract van de vrouw wordt niet verlengd. Zij heeft de mogelijkheid om bij haar vriend te werken. De nieuwe woonplaats zal rust brengen vanwege de fysieke afstand tussen haar en de man. De vrouw heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat haar belang bij de verhuizing met de minderjarigen zwaarder weegt dan het belang van de minderjarigen om in hun vertrouwde omgeving te blijven wonen en het belang van de vader op continuering van zijn aandeel in de zorgregeling. Het traject 'Ouderschap blijft' heeft onvoldoende resultaat gehad. De onmogelijkheid voor de vrouw om in de eigen regio werk te vinden is nergens uit gebleken.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. Er zijn geen stukken overgelegd waaruit blijkt dat de huur van de woning, die de vrouw van [naam] huurt, is opgezegd. Er zijn geen stukken overgelegd waaruit blijkt dat deze woning te koop is gezet. Er zijn ook geen stukken overgelegd waaruit blijkt dat [naam] deze woning moet verkopen om de verbouwing te financieren van de woning die hij in [plaats] heeft gekocht. Er zijn geen stukken overgelegd waaruit blijkt wat de (over)waarde is van de woning waar [naam] nu in woont en dat deze woning ook te koop staat. Daarbij komt dat de vrouw ervan uit is gegaan dat zij met [naam] in [plaats] kan gaan samenwonen, omdat zij zich ook niet oriënteert op de arbeidsmarkt in deze regio, wetende dat haar contract per 31 december 2017 niet zal worden verlengd. Zij heeft zich immers voorgenomen om de administratie van het aannemersbedrijf van [naam] te gaan doen, zodat er voor haar kennelijk geen noodzaak meer bestaat om werk in de regio [plaats] te zoeken. Dit alles komt voort uit de door de vrouw gemaakte keuzes en van een onmogelijkheid voor de vrouw om in de regio [plaats] weer werk te vinden is niets gebleken.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. Vanuit het perspectief van de vrouw is deze wens op zich invoelbaar, maar een noodzaak tot verhuizing komt daar niet uit voort, mede gelet op de belangen van de man en de kinderen. In dit kader is het van belang te constateren dat het de partijen tot op heden niet is gelukt om tot overeenstemming te komen met betrekking tot hun communicatie rondom de minderjarigen. Er zijn zorgen omtrent de ontwikkeling van de minderjarigen, omdat de ouders op een belastende wijze met elkaar omgaan. De minderjarige vertoont nu zorgwekkend gedrag en hulp is voor haar geïndiceerd. Een verhuizing van de vrouw lost dit probleem naar het oordeel van de rechtbank niet op.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Voorts is de rechtbank van oordeel dat de door de vrouw geboden compensatie voor de huidige zorgregeling onvoldoende is. De man heeft nu ongeveer 40% van de tijd de zorg voor de minderjarigen. De zorg is niet beperkt tot de weekenddagen, maar ziet ook op schooldagen en buitenschoolse activiteiten, zoals zwemmen. De door de vrouw verzochte regeling van een

weekend per veertien dagen biedt onvoldoende compensatie en deze regeling zal naar verwachting ook niet de rust en regelmaat creëren die de vrouw verwacht.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Het traject 'Kinderen uit de knel' zal door de verhuizing belemmerd worden. De voortdurende strijd tussen de partijen heeft negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van de minderjarigen. De minderjarigen zijn door hun jonge leeftijd afhankelijk van beide ouders. Volgend de rechter duurt het voor de kinderen zeven jaar voordat zij aan een samengesteld gezin gewend zijn.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2017:11976 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. De moeder heeft aangevoerd dat zij op dit moment leeft van een bijstandsuitkering en zeer klein behuisd is. Zij vindt die situatie onwenselijk voor [minderjarige] en is op zoek gegaan naar werk. Zij heeft werk gevonden in Zeeland en in [plaatsnaam]. Dit is een goede driekamerwoning, die zij vanaf 1 oktober 2017 kan huren. [Minderjarige] kan in [plaatsnaam] naar de openbare basisschool met buitenschoolse opvang. De moeder zal door haar werk in Zeeland uit de bijstand komen, wat ook beter voor [minderjarige] zal zijn. De baan die de moeder stelt te hebben gevonden, sluit niet aan bij haar opleiding en is mogelijk ook in de buurt van [woonplaats] te vinden. De moeder heeft niet aangetoond dat dit onmogelijk is. De moeder heeft evenmin aangetoond dat het voor haar niet mogelijk is om andere woonruimte voor haar en [minderjarige] te vinden, bijvoorbeeld in de omgeving van de school. De moeder heeft overigens in de buurt van [plaatsnaam] geen familie of sociale contacten.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. X
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. Met betrekking tot de zorgregeling is de moeder bereid te compenseren in die zin dat [minderjarige], aansluitend en voorafgaand aan het normale omgangsweekend, in een vakantie van een week drie dagen extra bij de vader is en in een vakantie van twee weken een extra weekend. Om tegemoet te komen aan de door de vader extra te maken reiskosten is de moeder bereid om af te zien van kinderalimentatie. De moeder heeft weliswaar een alternatieve zorgregeling aangeboden, maar met de vader is de rechtbank van oordeel dat deze zorgregeling, gelet op de reisafstand en de jonge leeftijd van [minderjarige], te belastend is.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. Hoewel de ouders respectvol met elkaar omgaan, zorgvuldig corresponderen met elkaar en de zorgregeling en de overdracht van [minderjarige] van de een naar de ander steeds goed verloopt, blijken zij niet in staat om over de wijze waarop [minderjarige] moet worden opgevoed tot elkaar te kunnen komen.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. Alle belangen afwegend, maar vooral het belang van [minderjarige] in acht nemend, is de rechtbank van oordeel dat het belang van de moeder om te verhuizen naar [plaatsnaam] of omgeving minder zwaar weegt dan het belang van [minderjarige] bij handhaving van de uitgebreide en goed functionerende zorgregeling met de vader en behoud van de vertrouwde woonomgeving.
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Hoewel de rechtbank begrijpt dat het voor de moeder fijn is om ruimer te wonen in een groene omgeving en op een zorgboerderij te werken, acht de rechtbank het onwenselijk dat hierdoor de afstand tussen de vader en [minderjarige] zodanig wordt vergroot dat aan de verdeling van de zorgtaken zoals die nu is, niet langer uitvoering kan worden gegeven.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Gelet op zijn jonge leeftijd zal [minderjarige] zich nog gemakkelijk aanpassen aan een nieuwe woonplaats, die in verhouding met de huidige woonplaats een verbetering zal zijn voor [minderjarige].
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBOVE:2017:4822 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe partner. Het recht en belang voor de moeder om te verhuizen en de vrijheid om haar leven opnieuw in te richten staan in deze zaak niet ter discussie. De wens van moeder zegt echter niets over de noodzaak om te verhuizen. Uit de stukken en hetgeen ter zitting is besproken is gebleken dat de moeder ervoor heeft gekozen om, alvorens de vader in kennis te stellen van haar wens te verhuizen, zij reeds met [B] een school in [plaats 2] heeft bezocht. Ook is niet weersproken dat [B] in die periode ook bij de scouting is geweest. Dit is naar het oordeel van de rechtbank een verkeerde volgorde en daarmee heeft de moeder niet in het belang van [B] gehandeld. Wel onderschrijft de rechtbank de stelling van de moeder dat het geluk van de moeder van positieve invloed zal zijn op [B]. Echter, naar het oordeel van de rechtbank is onvoldoende komen vast te staan dat het op dit moment wel van [B] kan worden gevraagd om naar [plaats 2] te verhuizen, maar niet van de partner van de moeder om meer in de buurt van de moeder te gaan wonen. De moeder heeft nu ruim een jaar een relatie met haar partner. In de woonomgeving van haar partner heeft de moeder nog geen sociaal netwerk waar ze direct op terug kan vallen, hetgeen de rechtbank wel van belang acht. Daarnaast werkt de partner van de moeder binnen zijn eigen onderneming projectmatig. De moeder heeft onweersproken gesteld dat hij op dit moment voor de duur van ongeveer drie jaar aan een project in de Eemshaven werkt, maar dat zou na afloop van deze drie jaar anders kunnen zijn.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. De rechtbank is van oordeel dat de voorgenomen verhuizing inmiddels goed is doordacht en voorbereid. De rechtbank is echter ook van oordeel dat er geen noodzaak tot verhuizing bestaat. De moeder heeft in [woonplaats] een woning en in de omgeving van [woonplaats] een baan. Na de zitting is niet gesteld of gebleken dat het arbeidscontract van de moeder daadwerkelijk is beëindigd of dat zij hier in de regio niet meer werkzaam zou zijn. Voor [B] is er evenmin een noodzaak om te verhuizen.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. Vaststaat dat de vader eens per vijf weken gedurende twee weekenden omgang heeft met [B],

afhankelijk van het werkschema van de vader, waarbij de ouders een gezamenlijk aandeel hebben in het halen en brengen van [B]. Beide ouders rijden naar Soesterberg, waar [B] wordt overgedragen aan de andere ouder. Verder verblijft de vader eens per vijf weken in een kindvriendelijk hotel in de omgeving van [woonplaats] van woensdag tot donderdag. [B] wordt dan op donderdag door de vader naar school gebracht, zodat ook de vader contact met school heeft. Het is thans aan de rechtbank om te beoordelen of een verhuizing naar [plaats 2] in het belang van [B] is, nu het de ouders niet is gelukt om hieromtrent afspraken te maken, waarbij op basis van de voorgaande criteria een belangenafweging moet worden gemaakt. Er is een te lange reisafstand voor de minderjarige waardoor contact met vader verminderd wordt.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Ook voor [B] is er geen noodzaak om te verhuizen. [B] heeft het naar zijn zin op school, heeft hier zijn vriendjes en vriendinnetjes en heeft – na het uiteengaan van zijn ouders – zijn rust gevonden in [woonplaats]. Bovendien kent [B] de buitenschoolse opvang en zijn oppas [C], die op dit moment een belangrijke rol in zijn leven speelt. Daarnaast heeft zijn moeder hier een netwerk waarop zij kan terugvallen en woont de familie, waaronder opa en oma, in de buurt. Door op dit moment te verhuizen ontstaat wederom een periode die onrust met zich meebrengt. De raad heeft ter zitting geadviseerd dat een verhuizing van [B] naar [plaats 2] op dit moment niet in zijn belang is. [B] heeft belang bij voortzetting van zijn huidige sociale leven met vriendjes en familie in de buurt. Nu opnieuw verhuizen wordt, mede gelet op de leeftijd van [B] in relatie tot school, niet in zijn belang geacht. Ten tijde van de vorige verhuizing van [woonplaats] naar [woonplaats] ging [B] nog niet naar school, maar hiervan is nu wel sprake. Daarnaast is de reisafstand van [woonplaats] naar [woonplaats] groot, hetgeen nadelige consequenties zal hebben voor de (duur van de) omgang van de vader met [B].
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBROT:2018:2716 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. De rechtbank is van oordeel dat geen van de omstandigheden onvoorzienbaar zijn zoals in artikel 6:258 BW is bedoeld. De maatstaf van redelijkheid en billijkheid is onaanvaardbaar zoals bedoeld in artikel 6:248 BW. De rechtbank overweegt dat een beroep op gewijzigde omstandigheden in dit geval juridische grondslag mist. Onderhavig verzoek verschilt immers van een geschil over een overeengekomen zorg- of omgangsregeling, zodat de artikelen 1:253a en 1:377e BW niet van toepassing zijn. Naar het oordeel van de rechtbank dient aan de hand van de algemene bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek te worden beoordeeld of de man ongewijzigde instandhouding van de verhuisbepaling mag verwachten. Deze vraag moet worden beantwoord aan de hand van het criterium onvoorziene omstandigheden als bedoeld in artikel 6:258 BW, dan wel dient de vraag beantwoord te worden of de verhuisbepaling buiten toepassing moet blijven, omdat dit anders in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn (artikel 6:248 BW). De stellingen van de vrouw zullen in dat kader worden beoordeeld. De vrouw stelt dat zij naar de omgeving van Amsterdam wil verhuizen, omdat haar wortels zich daar bevinden en haar sociale leven zich daar afspeelt. Bovendien studeert zij inmiddels aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, waarbij zij de studie in de door haar gewenste vorm (in deeltijd en met docenten die lesgeven in het Nederlands) alleen in Amsterdam of Groningen kan volgen. Voorts zou zij goede kans maken op een bij haar studie passende baan in Amsterdam. Ten slotte komen haar ouders, die in Amsterdam wonen, op leeftijd, waardoor de vrouw steeds meer zorg aan hen moet verlenen in plaats van dat zij haar kunnen bijstaan in de zorg voor [naam minderjarige 1] en [naam minderjarige 2]. Dat de vrouw haar studie in de door haar gewenste vorm niet in of dichter bij Rotterdam kan volgen, doet daar niet aan af. Dit viel immers te voorzien. Dat de vrouw, voorafgaand aan een definitieve beslissing over haar voorgenomen verhuizing, inmiddels daadwerkelijk in Amsterdam is gaan studeren, is een eigen keuze geweest die de rechtbank niet zal meewegen. Bovendien volgt de vrouw die studie in deeltijd, waardoor zij slechts een dag per week daadwerkelijk naar de universiteit in Amsterdam toegaat, terwijl de vader heeft aangeboden de ouderschapsregeling zodanig te wijzigen dat zij daar niet in wordt belemmerd. Aan het voorgaande doet evenmin af dat de vrouw in Amsterdam een goede kans zou maken op een bij haar studie passende werkkring. Gesteld noch gebleken is dat zij daar daadwerkelijk zo'n baan kan krijgen. Bovendien is gesteld noch gebleken dat de vrouw heeft gepoogd een dergelijke baan in de omgeving van Rotterdam te vinden en dat dit niet mogelijk zou zijn. Dat haar ouders steeds meer de zorg van de vrouw behoeven in plaats van dat haar ouders de vrouw kunnen bijstaan in de zorg voor [naam minderjarige 1] en [naam minderjarige 2], is evenmin een onvoorziene omstandigheid.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*

De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. X
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBAMS:2018:754 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. De verzoeker heeft in eerste instantie gesteld dat heimwee haar verhuizing noodzakelijk heeft gemaakt. Ter zitting en in de nadien ingediende stukken heeft zij gesteld dat zij, wegens gebrek aan passende woonruimte in de [regio 1], geen andere mogelijkheid had dan terug te keren naar haar geboorteplaats. De rechtbank is van oordeel dat de vrouw onvoldoende heeft aangetoond dat een verhuizing naar [woonplaats] voor haar noodzakelijk en de enige mogelijkheid was, temeer nu de financiële situatie van de partijen zodanig is dat er mogelijkheden zijn om meer aan huur uit te geven dan de vrouw thans doet.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Vooropgesteld wordt dat naar het oordeel van de rechtbank beide ouders in gelijke mate geschikt geacht moeten worden om de zorg voor hun kinderen op zich te nemen. De vrouw heeft door naar [woonplaats] te verhuizen het echter onmogelijk gemaakt om tot een evenwichtige verdeling van de zorgtaken te komen, waarbij recht gedaan wordt aan de wens van beide ouders om een substantiële rol te spelen in de verzorging en opvoeding van hun kinderen Door haar verhuizing naar [woonplaats] en haar wens de hoofdverblijfplaats van de kinderen eveneens in [woonplaats] te vestigen, heeft de vrouw het belang van de vaderrol van de man onvoldoende onderkend.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. *X*
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De kinderen bevinden zich in een veilige en stabiele opvoedsituatie, met dien verstande dat een evenwichtige verdeling van de zorgtaken tussen beide ouders op grond van de afstand nu niet optimaal is. Dit levert echter geen noodzaak op voor kinderen om te verhuizen, aangezien dat probleem zich omgekeerd ook zal voordoen als de kinderen in [woonplaats] wonen.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBROT:2018:9423 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Nieuwe partner en sociaal netwerk. Het belang van de verhuizing ligt volgens de rechtbank bij een verminderde reistijd in het contact met de familie en vriend, wat geen noodzaak tot verhuizing oplevert. De vrouw heeft geen zwaarwegend belang bij het verhuizen, want het gaat haar om het plezier van nabij vrienden wonen. Wat betreft de reisafstand is het ook vanuit haar huidige woonplaats mogelijk om die contacten te behouden. Deze verhuizing is niet in het belang van de minderjarige. De Raad voor de Kinderbescherming heeft geadviseerd het verzoek van de vrouw af te wijzen, omdat de verzochte verhuizing niet in het belang van de minderjarigen is. De raad heeft bij dit advies de uiterst broze onderlinge verhouding tussen de partijen meegewogen.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. De extra weekenden, waarin de man de minderjarigen bij zich mag hebben, die de vrouw ter compensatie van dit gemis heeft aangeboden, wegen niet op tegen de spontane contacten die de minderjarigen met de man kunnen hebben als ze in Gorinchem blijven wonen.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. Ook de verstoorde communicatie tussen partijen zal flexibele contacten op afstand in de weg staan.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. *X*
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. Het zal bij een verhuizing naar Wijk bij Duurstede, voor de vader minder makkelijk zijn om bij het leven van de minderjarigen betrokken te zijn, bijvoorbeeld in de avond bij (sport)activiteiten van de minderjarigen. Dit is niet in het belang van de minderjarigen.
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Een verhuizing naar Wijk bij Duurstede is naar het oordeel van de rechtbank niet in het belang van de minderjarigen. Zij zullen bij een verhuizing worden weggehaald uit de leefomgeving waarin zij geboren en getogen zijn en waarin zij hun vader, zijn familie, hun vriendjes en hun school hebben. De minderjarigen zijn nu zeven en vijf jaar oud. Naarmate zij ouder worden en zij meer spontane contacten willen hebben met hun vader en zijn familie, bijvoorbeeld na schooltijd, zal dit door de afstand die de verhuizing teweegbrengt, niet meer mogelijk zijn.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBDHA:2018:2653 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Sociaal netwerk, nieuwe baan. De noodzaak van de verhuizing is onvoldoende onderbouwd. De wens van de moeder om in een nieuw appartement te gaan wonen om tot rust te komen is naar oordeel van de rechtbank begrijpelijk, maar deze rechtvaardigt niet de ingrijpende keuze om definitief te verhuizen. De locatie vanuit de nieuwe woonplaats zou volgens moeder beter bereikbaar zijn naar haar werk. Dit argument is volgens de rechtbank ook niet doorslaggevend. De omstandigheden dat de moeder nog een huurappartement heeft in [beoogde woonplaats moe en mj] en daar familie en vriendinnen heeft, zijn hiervoor op zichzelf onvoldoende en wegen niet op tegen het belang van [minderjarige] om in de nabijheid van zijn beide ouders op te kunnen groeien. De moeder heeft ook aangevoerd dat de locaties waar zij werkt vanuit [beoogde woonplaats moe en mj] goed bereikbaar zijn, anders dan vanuit [woonplaats]. Dit argument kan evenmin doorslaggevend zijn voor de onderbouwing van de noodzaak tot de verhuizing. De moeder heeft deze baan geaccepteerd nadat zij met [minderjarige] naar [beoogde woonplaats moe en mj] was vertrokken, terwijl zij wist dat de vader hiermee niet instemde. Daarbij komt dat de moeder ervan op de hoogte was dat zij toestemming voor de verhuizing nodig had, hetgeen blijkt uit haar verklaring dat zij op die grond nog geen parkeervergunning heeft aangevraagd en [minderjarige] nog niet op een kinderdagverblijf in [beoogde woonplaats moe en mj] heeft ingeschreven.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. Het belang van [minderjarige] wordt door deze keuze niet geschaad. De woning van de moeder in [beoogde woonplaats moe en mj] is geschikt voor kinderen en er zijn voldoende speelplekken in de omgeving. Ook heeft de moeder in de buurt plek gevonden voor [minderjarige] op een kinderdagverblijf.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. *X*
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. X
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Om een gelijkwaardige verdeling van de zorgtaken mogelijk te maken zal de rechtbank een zorgregeling met de vader vaststellen zoals door hem verzocht, met daarbij de bepaling dat in de week dat [minderjarige] van woensdagavond tot zondagavond bij zijn vader is en in de periode dat [minderjarige] van vrijdagavond tot woensdagavond bij zijn moeder verblijft, een bezoekmoment met de andere ouder wordt ingelast, zoals ter zitting aan de orde is geweest. De ouders kunnen dit bezoekmoment in onderling overleg regelen.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. X
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. X
De kosten van omgang na de verhuizing. X

ECLI:NL:RBROT:2018:10120 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Financiële noodzaak, nieuwe baan en nieuwe partner. De rechtbank overweegt als volgt. Vaststaat dat de vrouw een gerechtvaardigd belang heeft bij een verhuizing naar Dronten, omdat zij daar met haar partner een nieuw leven wenst op te bouwen. Deze enkele subjectieve reden vormt echter onvoldoende grond voor toewijzing van het verzoek. De gestelde financiële noodzaak acht de rechtbank voorts onvoldoende onderbouwd. De rechtbank begrijpt uit de stellingen van de vrouw dat zij onvoldoende inkomsten tot haar beschikking zou hebben om in haar huidige woning te kunnen blijven wonen. Echter, de vrouw heeft geen inzage gegeven in haar huidige inkomen, zodat de juistheid van deze stelling niet kan worden beoordeeld.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. De verzoeker heeft de voorbereiding voor een verhuizing in volle gang gezet zonder de vereiste toestemming van de medegezaghebbende vader en ook zonder de vervangende toestemming van de rechtbank daarin af te wachten. Zij heeft haar woning in Gorinchem inmiddels verkocht en zal die woning per 1 augustus 2018 moeten verlaten. Ook heeft zij haar baan in Gorinchem opgezegd en een nieuwe betrekking in Dronten aanvaard. Bovendien heeft de vrouw met haar partner een nieuwe woning in Dronten gekocht.
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. De vrouw wil waarborgen dat de vader na de verhuizing van de vrouw ongeveer hetzelfde aantal kilometers dient te overbruggen als voorheen.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. *X*
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. X
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Een verhuizing van de vrouw met [naam minderjarige 1] naar Dronten zal ook impact hebben op de zorgregeling tussen de man en [naam minderjarige 1].
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. X
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. De Raad voor de Kinderbescherming heeft geadviseerd het verzoek van de vrouw af te wijzen. De vrouw heeft recht op een nieuw leven met haar partner, maar het is in het belang van [naam minderjarige 1], dat hij zijn laatste jaar van de basisschool af kan maken op de school en in de klas waar hij al jaren zit.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

ECLI:NL:RBROT:2018:9589 → afgewezen

De noodzaak van de verhuizing. Door de vrouw is onweersproken gesteld dat de overstap van [naam minderjarige 1] van Sparta naar de Ajax de enige aanleiding is voor de voorgenomen verhuizing van Capelle aan den IJssel naar de omgeving van Amsterdam. De stellingen van de vrouw, inhoudende dat een verhuizing gewenst is door Ajax, dat deze volgens het hoofd opleidingen van Ajax de beste uitgangspositie geeft en dat dit door de vader akkoord is bevonden, zijn door de vader gemotiveerd betwist. Gelet op de schooltijden van [naam minderjarige 1] is het praktisch mogelijk om heen en weer te reizen vanuit Capelle aan den IJssel naar het trainingscomplex van Ajax. Daarbij is door de vrouw niet weersproken dat de vader bereid is om het halen en brengen van [naam minderjarige 1] te verdelen, dat vriendjes uit de buurt ook heen en weer reizen, waardoor er bijvoorbeeld gecarpoold kan worden en dat Ajax bereid is een taxi te regelen voor [naam minderjarige 1]. De noodzaak voor de voorgenomen verhuizing is, gelet hierop, niet vast komen te staan. Dat een verhuizing in het belang van [naam minderjarige 1] is, is evenmin vast komen te staan. [naam minderjarige 1] is nog jong. Dat hij bij Ajax is binnengehaald en daar dit jaar mag voetballen, betekent niet dat hij daar de komende jaren voetbalt. Zoals de raad ter zitting aanhaalde, is de voetbalwereld grillig en dat geldt ook voor de ontwikkeling van een jeugdige voetbalspeler binnen die voetbalwereld.
De mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid. *X*
De door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren. Het is aan de vrouw om concrete alternatieven aan te bieden als compensatie voor de vermindering van de mogelijkheden tot contact met de man, hetgeen zij heeft nagelaten. Het contact tussen de minderjarigen en de man is niet voldoende gewaarborgd.
De mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie in overleg. De raad heeft erop gewezen dat het gedrag van [naam minderjarige 1] zijn oorsprong vindt in de ruimte die de ouders hiervoor geven door niet goed met elkaar te communiceren. De rechtbank geeft de partijen in overweging hieraan aandacht te geven en er in het belang van [naam minderjarige 1] en [naam minderjarige 2] voor te zorgen dat hun onderlinge communicatie wordt verbeterd.
De rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in een vertrouwde omgeving. *X*
De verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg. Het gebrek aan (goede) communicatie uit zich ook in de uitvoering van de zorgregeling. De partijen zijn geen vaste zorgregeling overeengekomen. Hoewel de vrouw stelt dat zij hier voorstander van is, is er geen concreet voorstel gedaan. Bij een verhuizing zal het nodige veranderen, aangezien de partijen nu op kleine afstand van elkaar wonen.
De frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing. X
De leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist gewend is aan verhuizingen. Dat een verhuizing in het belang van [naam minderjarige 1] is, is evenmin vast komen te staan. [naam minderjarige 1] is nog jong. Dat hij bij Ajax is binnengehaald en daar dit jaar mag voetballen,

betekent niet dat hij daar de komende jaren voetbalt. Zoals de raad ter zitting aanhaalde, is de voetbalwereld grillig en dat geldt ook voor de ontwikkeling van een jeugdige voetbalspeler binnen die voetbalwereld. Daarbij spelen de belangen van [naam minderjarige 2] bovendien een rol. De vrouw heeft niet dan wel onvoldoende gesteld hoe het contact tussen de vader en [naam minderjarige 2] wordt gewaarborgd indien zij met beide kinderen verhuist. De vrouw heeft ook niet gesteld wat een verhuizing voor het sociale leven van [naam minderjarige 1] betekent. Door de vader is aangegeven dat het gedrag van [naam minderjarige 1] op school te wensen overlaat en zijn weerslag heeft op zijn schoolresultaten. Door de vrouw zijn deze aspecten, hoewel van belang, buiten beschouwing gelaten bij haar voornemen te verhuizen en zij heeft deze zorgen van de man dan ook onvoldoende weersproken.
De kosten van omgang na de verhuizing. *X*

Bijlage 2: Checklist bij het verzoek op vervangende toestemming voor verhuizing

Toelichting:
Cliënt dient aan te geven welk onderstaande omstandigheden van toepassing zijn. Na het invullen deze bij het intakegesprek aan de advocaat voor te leggen ter beoordeling om de kans op een succesvol beroep in te schatten.

1.Cliënt dient de noodzaak van de verhuizing aan te kunnen tonen	ja	nee	n.v.t.
1a Financiële noodzaak	ja	nee	n.v.t.
1b Economische noodzaak	ja	nee	n.v.t.
1c Medische noodzaak	ja	nee	n.v.t.
1d Noodzaak tot een nieuwe baan	ja	nee	n.v.t.
1e Noodzaak tot huisvesting	ja	nee	n.v.t.
1f Nieuwe partner	ja	nee	n.v.t.
2.Inwinnen van informatie over scholen	ja	nee	n.v.t.
3.Informatie inwinnen over de mogelijkheden voor de kinderen tot diverse sporten of hobby's die zij beoefenen	ja	nee	n.v.t.
4.Informatie inwinnen over de mogelijkheden voor de kinderen om diverse sporten of hobby's die zij beoefenen	ja	nee	n.v.t.
5.Cliënt dient al een woning geregeld te hebben	ja	nee	n.v.t.
6.Cliënt heeft nagedacht een compensatie aan te bieden die het verminderde contact tussen de achterblijvende ouder en het kind zoveel mogelijk te beperkt	ja	nee	n.v.t.
7.Cliënt kan financiële garantie aanbieden om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten of te compenseren.	ja	nee	n.v.t.
Opmerkingen:			

Bijlage 3: Juridisch ouderschap

Onderstaand schema is gebaseerd op de wetgeving per 1 april 2014.

Ouders/partners	**Juridisch ouderschap**	**Wettelijke basis**
Man en vrouw: gehuwd	Vader en moeder zijn beiden juridisch ouder	Moeder: automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) Vader: automatisch (artikel 1:199a BW)
Vrouw en vrouw: gehuwd, er is gebruik gemaakt van een onbekende donor	De vrouw uit wie het kind is geboren en de meemoeder zijn beiden juridisch ouder	Geboortemoeder: automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) Meemoeder: automatisch na overlegging van een verklaring (artikel 1:198 lid 1 onder b BW)
Vrouw en vrouw: gehuwd, er is gebruik gemaakt van een bekende donor	a. De geboortemoeder is alleen juridisch ouder b. beide vrouwen zijn juridisch ouder met instemming van geboortemoeder c. Beide vrouwen zijn juridisch ouder: meemoeder zonder instemming van de geboortemoeder d. Beide vrouwen zijn juridisch ouder: meemoeder zonder haar instemming e. Geboortemoeder en bekende donor zijn beiden juridisch ouder: donor met instemming van geboortemoeder f. Geboortemoeder en bekende donor zijn beiden juridisch ouder: donor zonder instemming geboortemoeder	a. Geboortemoeder automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) b. Erkenning bij burgerlijke stand of notaris (artikel 1:203 lid 1 j^{o}. 1:204 lid 1 BW) c. Meemoeder kan bij de rechtbank om vervangende toestemming voor erkenning vragen (artikel 1:204 lid 4 BW) d. Geboortemoeder kan bij de rechtbank het ouderschap van de meemoeder laten vaststellen (artikel 1:207 lid 1 BW) e. Erkenning door donor bij burgerlijke stand of notaris (artikel 1:203 lid 1 j^{o} 1:204 lid 1 BW) f. Donor kan bij de rechtbank vervangende toestemming voor erkenning vragen (artikel 1:204 lid 3 BW)
Man en vrouw: geregistreerd partnerschap	Vader en moeder zijn beiden juridisch ouder	Moeder: automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) Vader: automatisch (artikel 1:199 onder a BW)

Vrouw en vrouw: geregistreerd partnerschap, met gebruik van een onbekende donor	Geboortemoeder en meemoeder zijn beiden juridisch ouder	Geboortemoeder: automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) Meemoeder: automatisch na overlegging verklaring (artikel 1:198 lid 1 onder b BW)
Vrouw en vrouw: geregistreerd partnerschap, met gebruik van bekende donor	a. De geboortemoeder is alleen juridisch ouder b. Beide vrouwen zijn juridisch ouder: meemoeder met instemming geboortemoeder c. Beide vrouwen zijn juridisch ouder: meemoeder zonder instemming geboortemoeder d. Beide vrouwen zijn juridisch ouder, de meemoeder zonder haar instemming e. Geboortemoeder en bekende donor zijn beiden juridisch ouder: donor met instemming van geboortemoeder f. Geboortemoeder en bekende donor zijn beiden juridisch ouder: donor zonder de instemming van de geboortemoeder	a. Geboortemoeder: automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) b. Erkenning door meemoeder bij burgerlijke stand of notaris (artikel 1:203 lid 1 j^{o} 1:204 lid 1 BW) c. Meemoeder kan bij de rechtbank vervangende toestemming voor erkenning vragen (artikel 1:204 lid 4 BW) d. Geboortemoeder kan bij de rechtbank vaststelling van het ouderschap van de meemoeder vragen (artikel 1:207 lid 1 BW) e. Erkenning door donor bij burgerlijke stand of notaris (artikel 1:203 lid 1 j^{o} 1:204 lid 1 BW) f. Donor kan bij de rechtbank vervangende toestemming voor erkenning vragen (artikel 1:204 lid 3 BW)
Man en vrouw: ongehuwd en geen geregistreerd partnerschap	a. Moeder is alleen juridisch ouder b. Beiden zijn juridisch ouder: vader met instemming moeder c. Beiden zijn juridisch ouder: vader zonder instemming van moeder	a. Automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) b. Erkenning door vader bij burgerlijke stand of notaris (artikel 1:203 lid 1 j^{o} artikel 1:204 lid 1 BW) c. Vader vraagt vervangende toestemming voor erkenning bij rechtbank (bij biologische vader artikel 1:204 lid 3 BW, indien er sprake is van een

	d. Beiden zijn juridisch ouder: zonder instemming van vader	instemmende levensgezel, bijvoorbeeld bij kunstmatige bevruchting, artikel 1:204 lid 4 BW) d. Moeder vraagt bij de rechtbank vaststelling van het vaderschap (artikel 1:207 BW)
Vrouw en vrouw: ongehuwd en geen geregistreerd partnerschap	a. Geboortemoeder is alleen juridisch ouder b. Beiden zijn juridisch ouder: meemoeder met instemming van geboortemoeder c. Beiden zijn juridisch ouder: meemoeder zonder instemming van geboortemoeder d. Beiden zijn juridisch ouder: meemoeder zonder haar instemming	a. Automatisch (artikel 1:198 lid 1 onder a BW) b. Erkenning door meemoeder bij burgerlijke stand of notaris (artikel 1:203 lid 1 j^{o} artikel 1:204 lid 1 BW) c. Meemoeder vraagt vervangende toestemming voor erkenning bij rechtbank (artikel 1:204 lid 4 BW) d. Geboortemoeder vraagt bij de rechtbank vaststelling van het moederschap van de meemoeder (artikel 1:207 lid 1 BW)
Man en man: gehuwd, geregistreerd of ongehuwd	a. Alleen de moeder is juridisch ouder b. Vader en moeder zijn beiden juridisch ouder met instemming van moeder c. Moeder en biologische vader met nauwe persoonlijke betrekking zijn juridisch ouder zonder instemming moeder d. Beide vaders zijn juridisch ouder (kan alleen met instemming van moeder)	a. Automatisch (artikel 1:253S lid 1 BW) b. Erkenning door vader bij burgerlijke stand of notaris (artikel 1:203 lid 1 j^{o} 1:204 lid 1 BW) c. Biologische vader vraagt vervangende toestemming voor erkenning bij rechtbank (artikel 1:204 lid 3 BW) d. Adoptieprocedure (artikel 1:227/228 BW). De moeder mag dan niet meer het gezag hebben.